

VÆKST OG VÆKSTVILKÅR I SJÆLLANDSKE KOMMUNER

Næstved Kommune 2018

FORORD

Denne rapport præsenterer aktuelle erhvervsrelevante nøgletal for Næstved Kommune. Indikatorerne dækker erhvervmæssige præstationer, der bl.a. vedrører værdiskabelse, produktivitet, antal nye virksomheder, beskæftigelse og eksport i kommunens virksomheder. Rapporten indeholder endvidere relevante nøgletal for de lokale vækstvilkår med fokus på arbejdsmarked, pendling, uddannelse, erhvervsindkomster samt virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremme, mv. Rapporten giver et solidt videngrundlag for at styrke og målrette den erhvervspolitiske indsats til gavn for lokal vækst- og erhvervsudvikling.

God læselyst.

INDHOLD

SAMMENFATNING	4
DEL I VÆKST OG ERHVERVSPRÆSTATIONER	6
1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET.....	7
2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE.....	11
3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER.....	18
4 EKSPORT	23
DEL II VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER	27
5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING	28
6 UDDANNELSE	34
7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER.....	38
8 BRUG AF ERHVERVSFREMME	41
9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?.....	44

SAMMENFATNING

Næstved Kommune har de senere år oplevet en pæn fremgang i værdiskabelsen i private brancher. Siden 2010 er den samlede værdiskabelse øget med 5 pct. i kommunen.

Fremgangen i værdiskabelsen har dog været mindre end i regionen og hele landet. Der er flere forskellige forklaringer på dette. For det første er fuldtidsbeskæftigelsen i kommunens virksomheder steget væsentligt mindre end i regionen og på landsplan. For det andet fylder andelen af lokalt orienterede erhverv relativt meget. For det tredje viser tallene, at der i Næstved Kommune er en relativ høj andel af virksomheder med lav produktivitet i forhold til andre virksomheder inden for samme branche.

I perioden 2012-17 steg antallet af fuldtidsbeskæftigede kun med 0,9 pct. i Næstved Kommune. Det er i høj grad de hjemmemarkedsorienterede erhverv såsom bygge & anlæg og operationel service, der har oplevet fremgang i beskæftigelsen, mens industrien gik 20 pct. tilbage.

Erhvervsstrukturen i Næstved Kommune er kendetegnet ved mange små virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, såsom bygge & anlæg, operationel service og detailhandel. Mere end 90 pct. af virksomhederne i Næstved Kommune har færre end ti fuldtidsansatte, men de små virksomheder tegner sig kun for 47 pct. af den samlede private beskæftigelse. En række store virksomheder med 50+ ansatte beskæftiger 20 pct. af den samlede private beskæftigelse.

Der skabes nye virksomheder i samme omfang som gennemsnittet for hele landet og lidt flere end i Region Sjælland. De nye iværksættervirksomheder i Næstved Kommune skaber nye arbejdspladser i samme omfang som hele regionen, men færre end landsgennemsnittet. Der blev i alt etableret 2.007 nye virksomheder i perioden 2010-15. 47 pct. af disse eksisterede fortsat i 2017, hvor de tilsammen havde skabt, hvad der svarer til knap 1.050 fuldtidsjobs. Mens iværksætteri spiller en central rolle

i Næstved Kommune, er andelen af vækstvirksomheder faldende, og ligger generelt under regions- og landsgennemsnittet. Det er særligt i forhold til andelen af virksomheder med høj vækst, at Næstved er bagefter.

Antallet af eksporterende virksomheder er steget i Næstved Kommune, men andelen af eksporterende virksomheder er fortsat lav sammenlignet med hele landet. Selvom et stigende antal virksomheder i Næstved har eksport, er væksten i eksportværdien gået tilbage.

Næstved Kommune har de senere år oplevet en pæn befolkningstilvækst. I 2017 var den samlede tilvækst på 375 personer. Befolkningstilvæksten skyldes primært en positiv nettoindvandring og i mindre grad en positiv nettotilflytning til kommunen. Samtidig er andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder steget. I 2017 var knap 3 pct. af de beskæftigede udlændinge. Størstedelen af arbejdspladserne i Næstved Kommune er besat af folk, der bor i kommunen (72 pct.).

69 pct. af de beskæftigede i Næstved Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det er på niveau med regions- og landsgennemsnittet. Heraf har 40 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse. I Næstved Kommune er over halvdelen af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er højere end gennemsnittet for regionen. Den gennemsnitlige erhvervsindkomst er generelt lavere i Næstved end for hele regionen. Der har været en pæn fremgang i erhvervsindkomsten i Næstved Kommune de seneste år. Den samlede vækst har været godt 4 pct., som primært kan tilskrives, at den gennemsnitlige erhvervsindkomst er steget.

Virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremmetilbud i Næstved Kommune er lavere end gennemsnittet for virksomheder i regionen og hele Danmark. Flest virksomheder gør brug af vækstkortlægning i Væksthuset, mens relativt færre benytter Eksportrådets ydelser og nationale innovationsfremmeordninger sammenlignet med den gennemsnitlige danske virksomhed.

VÆKST OG ERHVERVS- PRÆSTATIONER

1

VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

2

BESKÆFTIGELSE, VIRKSOMHEDER OG
ARBEJDSPLADSER

3

IVÆRKSÆTTERI OG
VÆKSTVIRKSOMHEDER

4

EKSPORT

1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

Værdiskabelsen inden for private brancher er i perioden 2010-16 vokset med 5 pct. i Næstved Kommune. Det er en mindre vækst end for Region Sjælland og hele landet. Den mindre vækst skal ses i lyset af, at beskæftigelsen i Næstved Kommune ikke er vokset i perioden.

I Næstved Kommune er den samlede værdiskabelse i de private brancher 10,2 mia. kr. i 2016.

Næstved Kommune har relativt færre højproduktive og lavproduktive virksomheder i forhold til gennemsnittet for Region Sjælland.

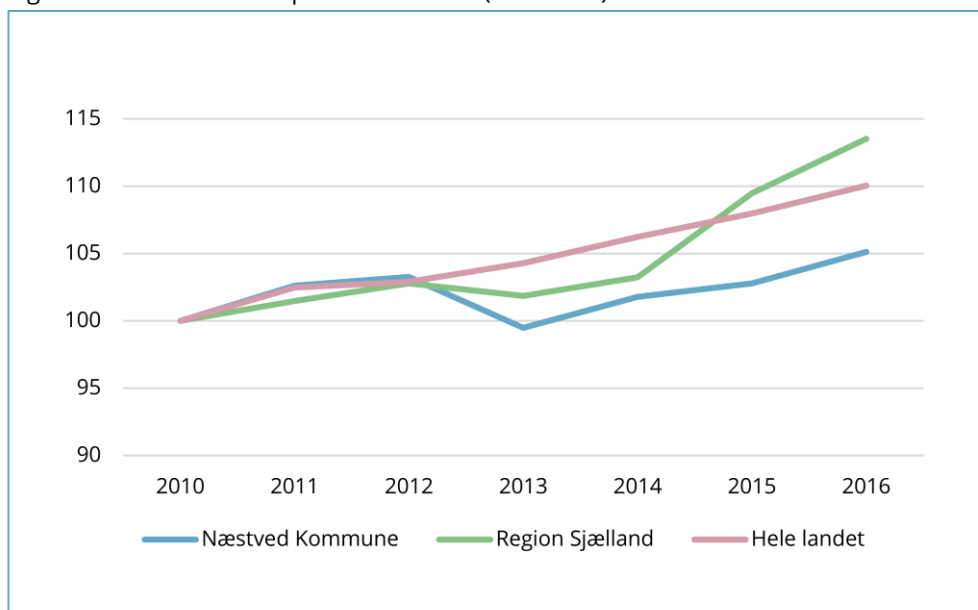
20% af virksomhederne
i Næstved er højproduktive.

Værdiskabelsen i private brancher er steget med
5% i Næstved Kommune.

Værdiskabelse og produktivitet i den private sektor har stor betydning for Danmarks samlede velstandsudvikling. Værdiskabelsen er et udtryk for den samlede værdi, som bliver skabt af de personer, der arbejder i de lokale virksomheder.

Næstved Kommune har oplevet en pæn fremgang i den private sektors værdiskabelse. Det fremgår af figur 1.1, der viser udvikling i værdiskabelsen i private brancher siden 2010 og frem til i dag for hhv. Næstved Kommune, Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 1.1 Værdiskabelse i private brancher (2010=100)

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 skabte kommunens virksomheder i private brancher en samlet værdi svarende til 10,3 mia. kr.

Næstved Kommune oplevede i perioden 2010-16 en fremgang i værdiskabelsen i private brancher. Særligt siden 2013 har der været vækst i værdiskabelsen. Sammen tendens gør sig gældende for hele regionen. I 2016 er den samlede værdiskabelse i kommunen øget med 5 pct. i forhold til 2010. Til sammenligning har fremgangen på landsplan været 10 pct.

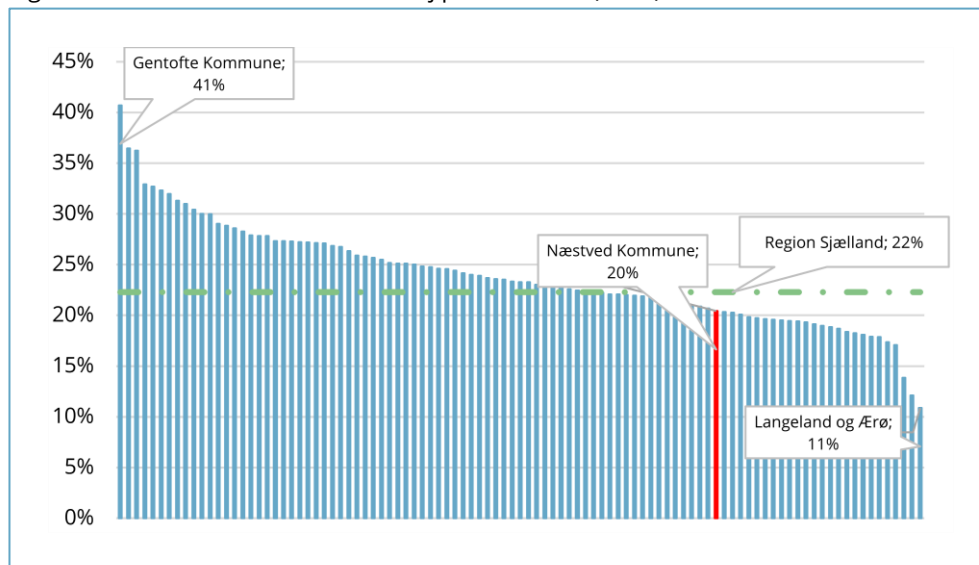
Selvom Næstved Kommune er en af de større erhvervskommuner i Region Sjælland, er fremgangen i værdiskabelse væsentlig mindre end i regionen og hele landet. Den mindre fremgang i Næstved Kommune er primært et resultat af, at den samlede beskæftigelse ikke voksede i perioden.

Produktivitet og værdiskabelse kan også opgøres på virksomhedsniveau. I det følgende ses der på andelen af virksomheder med hhv. høj og lav produktivitet.

Virksomheder med høj produktivitet er opgjort som virksomheder, der er blandt de 25 pct. mest produktive i deres branche. Virksomheder med lav produktivitet er virksomheder, der er blandt de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche. På landsplan vil der pr. definition altid være 25 pct. højproduktive virksomheder og 25 pct. lavproduktive virksomheder.

Figur 1.2 viser andelen af kommunens virksomheder, som er blandt de 25 pct. mest produktive inden for deres branche i Danmark målt som værdiskabelse pr. fuldtidsårsværk.

Figur 1.2 Andel virksomheder med høj produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

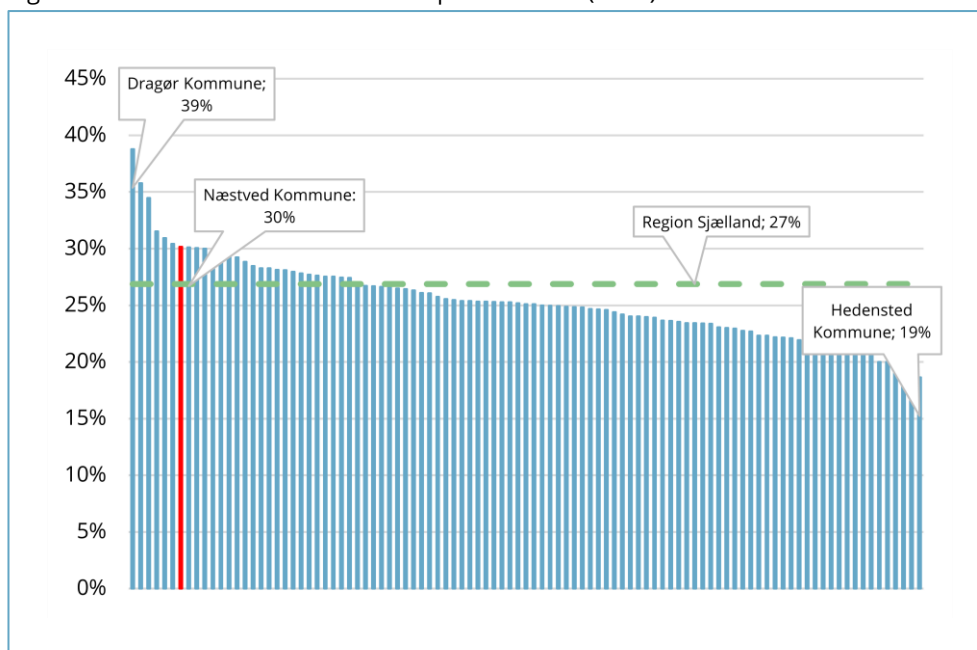
Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har høj produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mest produktive i dens branche.

I Næstved Kommune er 20 pct. af virksomhederne højproduktive. Det placerer Næstved lige under gennemsnittet for Region Sjælland, der er 22 pct., og for hele landet, hvor andelen pr. definition 25 pct.

Et tilsvarende billede ses i figur 1.3, men med fokus på andelen af virksomheder med lav produktivitet. Kommunerne er rangeret efter andelen af virksomheder i kommunen, der har en produktivitet på niveau med de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche.

I figur 1.3 er det positivt at placere sig langt nede på listen med en lille andel af virksomheder med lav produktivitet.

Figur 1.3 Andel virksomheder med lav produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har lav produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mindst produktive i dens branche.

Målt på andelen af lavproduktive virksomheder ligger Næstved Kommune højere end lands- og regionsgennemsnittet med en andel svarende til 30 pct. Dragør Kommune er den kommune i Danmark, der har den højeste andel lavproduktive virksomheder, mens Hedensted er den kommune, der har den mindste andel af lavproduktive virksomheder.

Private brancher omfatter alle sektorer eksklusiv offentlig administration, undervisning og sundhed. Udover private virksomheder omfatter det også offentlige virksomheder og non-profit-institutioner rettet mod husholdninger, som fx privatskoler, velgørende organisationer og fagforeninger.

Private virksomheder omfatter alle virksomheder uafhængig af sektor, som efter arbejdsstedets branche og økonomiske virksomhedsform kan identificeres som en privat virksomhed. Private virksomheder omfatter også private nonprofit organisationer. Kun virksomheder med væsentlig økonomisk aktivitet er inkluderet. Det vil med andre ord sige, at private virksomheder er afgrænset til virksomheder, hvor der præsteres en arbejdsindsats svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk.

Værdiskabelsen måler den merværdi, som en virksomhed skaber, når den producerer. Den beregnes som forskellen i værdien af de varer og tjenesteydelser, som virksomheden bruger, og de varer og tjenesteydelser, som den producerer. For en given kommune er virksomhedernes værdiskabelse lagt ud på arbejdsstederne hjemhørende i kommunen. Hvor udviklingen i værdiskabelsen er vist, er værdiskabelsen renset for prisstigninger.

2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE

I perioden 2010-17 faldt antallet af fuldtidsjobs i Næstved Kommune med 1 pct. Det er særligt detailhandlen og industrien, som har trukket den negative udvikling. Fuldtidsbeskæftigelsen i industrien faldt således 20 pct. fra 2010-17. Derimod har der været en beskæftigelsesmæssig fremgang inden for operationel service samt bygge & anlæg.

Erhvervsstrukturen i Lolland er kendetegnet ved mange små virksomheder. 92 pct. af virksomhederne i Næstved Kommune har under ti ansatte, og disse virksomheder tegner sig for 47 pct. af den samlede private beskæftigelse.

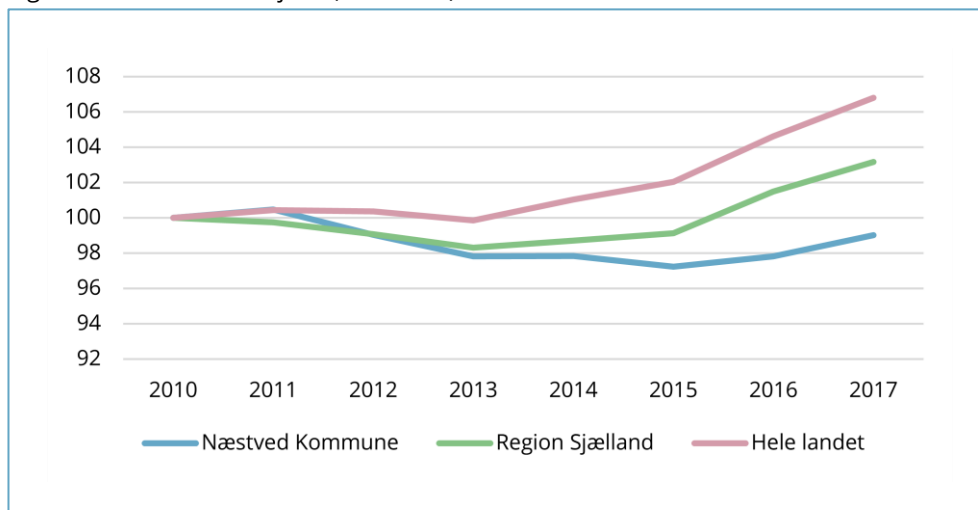
Beskæftigelsen er faldet med **1%** siden 2010.
Det er i høj grad industrien, der har trukket udviklingen.

Private serviceerhverv tegner sig for **35%**
af den private beskæftigelse i Næstved Kommune.

Dette kapitel har fokus på udviklingen i antal beskæftigede og arbejdssteder og ser nærmere på, hvilke sektorer og brancher der går frem og tilbage.

Figur 2.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjobs i private virksomheder som indekstal, hvor andelen af fuldtidsjobs i 2010=100. Udviklingen i Næstved Kommune sammenlignes med udviklingen i Region Sjælland og hele landet.

Figur 2.1 Private fuldtidsjobs (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I perioden fra 2010-15 faldt antallet af private fuldtidsjobs i Næstved Kommune med godt 400 fuldtidsjobs. Siden 2015 har den private fuldtidsbeskæftigelse i kommunen været stigende, men ligger i 2017 under beskæftigelsesniveauet i 2010. I 2017 beskæftigede virksomhederne i Næstved Kommune 15.303 fuldtidspersoner.

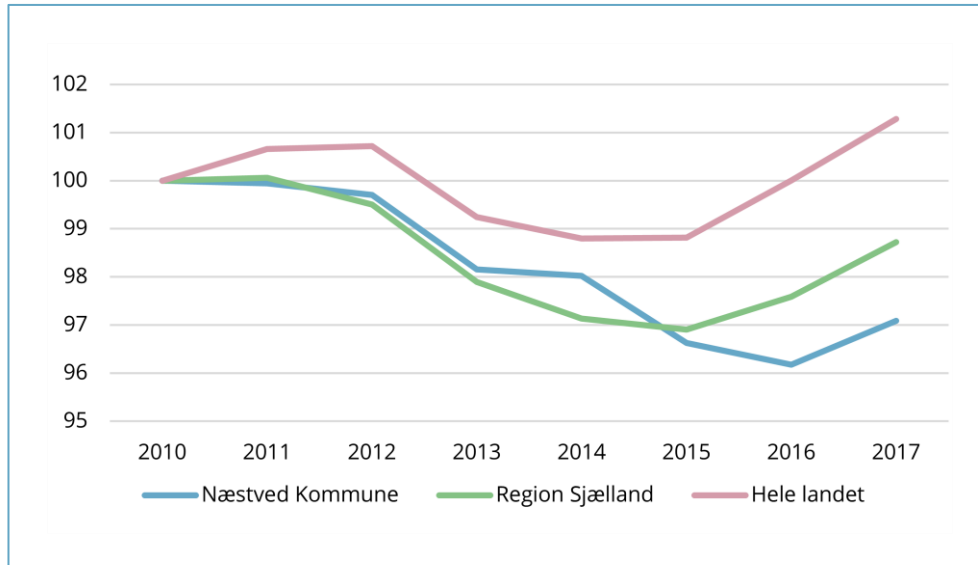
I perioden 2010-17 oplevede Region Sjælland og hele landet en fremgang i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i private virksomheder på næsten 7 pct.

Fuldtidsjobs i private virksomheder måler aktiviteten i virksomhederne i form af antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. Antallet af fuldtidsjobs er beregnet ved at omregne virksomhedernes indberettede betalte timer til fuldtidsstillinger. Omregningen bidrager til at skabe sammenlignelighed på tværs af virksomheder uafhængig af antallet af personer på hhv. hel- og deltid.

Fuldtidsjobs omtales i rapporten også som fuldtidsbeskæftigede personer, fuldtidsårsværk og årsværk.

Figur 2.2 viser udviklingen i antal virksomheder i Næstved Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 2.2 Antal private arbejdssteder (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

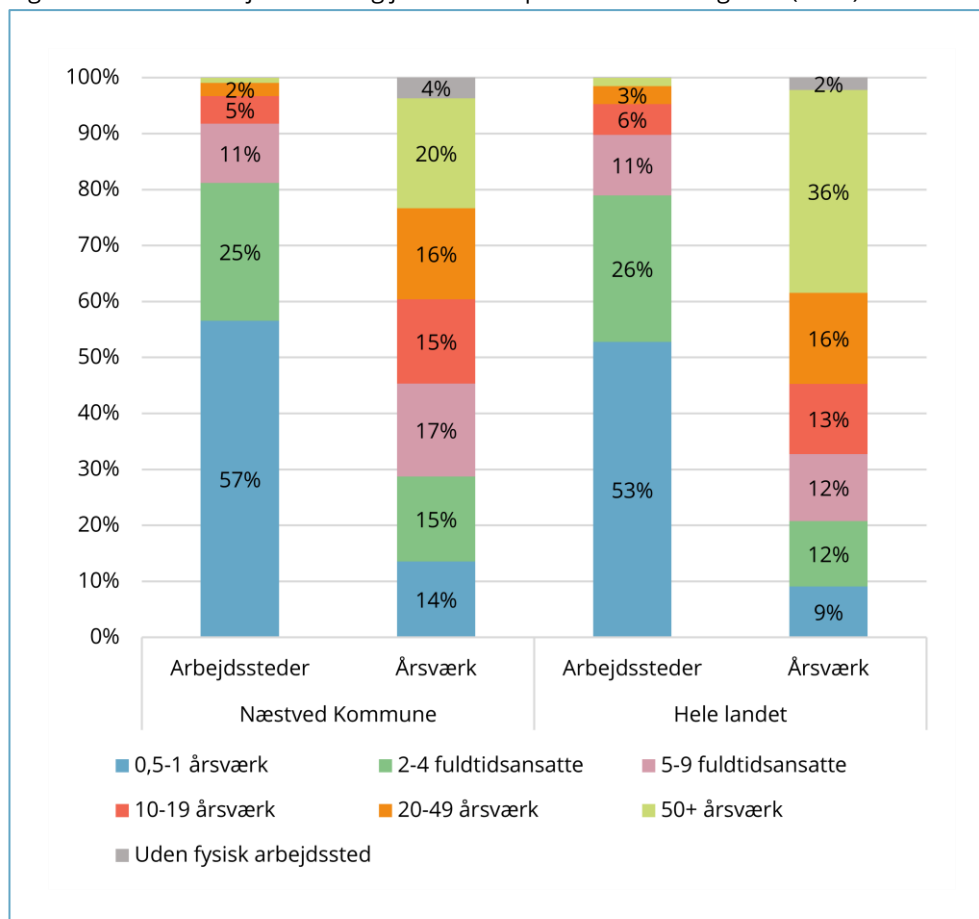
I 2017 var der godt 3.600 private arbejdssteder i Næstved Kommune. Flest arbejdssteder var lokaliseret inden for branchegrupperne detailhandel (15 pct.), bygge & anlæg (15 pct.), samt landbrug, skovbrug og fiskeri (11 pct.).

Fra 2010-16 faldt antallet af private arbejdssteder i Næstved Kommune med knap 4 pct., hvorefter udviklingen vendte og steg frem mod 2017. Næstved Kommune har oplevet et kraftigere fald i antallet af arbejdssteder sammenlignet med regionen og hele landet. Både i Region Sjælland og på landsplan har antallet af arbejdssteder været stigende efter 2015.

Figur 2.3 viser, hvordan den private beskæftigelse og private arbejdssteder i kommunen fordeler sig på størrelseskategorier i 2017 holdt op mod hele landet. Virksomhederne er inddelt i følgende størrelseskategorier: 0,5-1 årsværk, 2-9 årsværk, 10-19 årsværk, 20-49 årsværk samt 50 eller flere årsværk.

Figur 2.3 Private arbejdssteder og jobs fordelt på størrelseskategorier (2017)

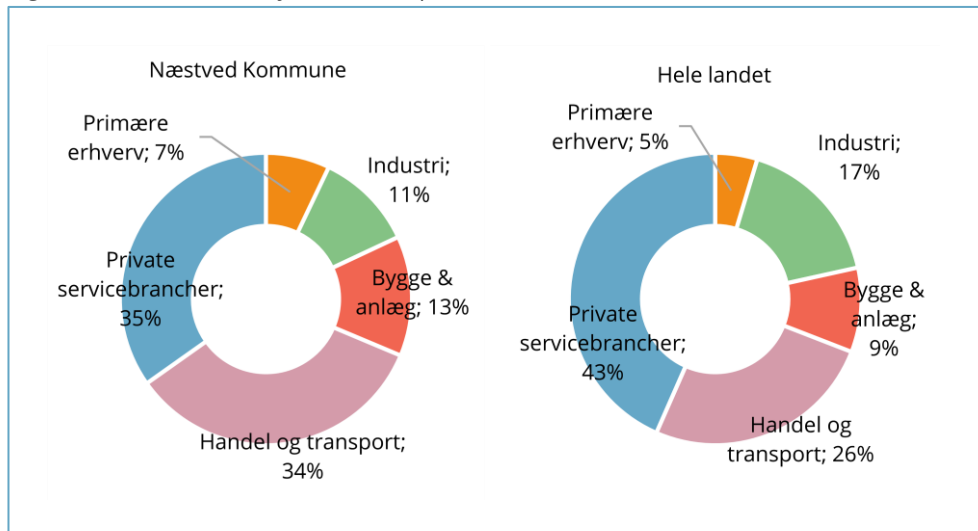

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

57 pct. af virksomhedsbestanden i Næstved Kommune beskæftiger højst ét årsværk, men tegner sig samlet set for kun 14 pct. af alle fuldtidsjobs i kommunen. På trods af at virksomhederne, som beskæftiger mere end 50 fuldtidsårsværk, udgør under 1 pct. i Næstved, står de for 20 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen i kommunen. På landsplan beskæftiger denne virksomhedsgruppe 36 pct. af alle private fuldtidsårsværk.

Figur 2.4 viser den private fuldtidsbeskæftigelse fordelt på hovedsektorer for Næstved Kommune og hele landet.

Figur 2.4 Private fuldtidsjobs, fordelt på hovedsektorer (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning.

35 pct. af de fuldtidsbeskæftigede personer i Næstved Kommune er beskæftiget inden for private servicebrancher, hvoraf hovedparten er inden for operationel service og rådgivning, forskning og udvikling. På landsplan er 43 pct. beskæftiget i de private serviceerhverv. Den næststørste branche i Næstved Kommune er handel og transport, som udgør 34 pct. af den samlede fuldtidsbeskæftigelse kommunen. Hovedparten inden for handel og transport er beskæftiget inden for detailhandel.

På landsplan tegner industrien sig for 17 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen, mens branchen i Næstved Kommune udgør 11 pct. Derimod er bygge & anlægsbranchen relativt større i Næstved Kommune sammenlignet med hele landet. I Næstved udgør bygge & anlæg 13 pct. mod 9 pct. på landsplan.

Tabel 2.1 uddyber tallene for de enkelte hovedsektorer med hensyn til antal fuldtidsbeskæftigede og den procentuelle ændring heri siden 2010 for hhv. Næstved Kommune, regionen og hele landet.

Tabel 2.1 Antal fuldtidsjobs, fordelt på hovedsektorer og udvikling

Branche	Antal private fuldtidsjobs i Næstved Kommune i 2017	Udvikling 2010-17		
		Næstved Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Servicebrancher	5.959	1%	10%	12%
Handel og transport	4.550	-2%	-2%	3%
Bygge & anlæg	2.035	11%	16%	13%
Industri	1.674	-20%	-6%	1%
Primære erhverv	1.084	6%	-9%	-5%
I alt	15.303	-1%	3%	7%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning.

Tilbagegangen i antal fuldtidsjobs i Næstved Kommune er primært drevet af et kraftigt fald i fuldtidsbeskæftigelsen i industrien i perioden 2010-17 på 20 pct. For hele regionen gik industrien 6 pct. tilbage, mens der var en mindre fremgang i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i industrien på landsplan.

Derimod udgør bygge & anlæg en stigende andel af beskæftigelsen i Næstved Kommune. I 2017 var godt 2.000 personer i Næstved beskæftiget inden for bygge & anlæg, hvilket er en fremgang på 11 pct. siden 2010. Der har ligeledes været fremgang i beskæftigelsen inden for de primære erhverv i Næstved Kommune på 6 pct. Regionen og hele landet har ikke oplevet samme fremgang inden for de primære erhverv i perioden 2010-17. Fuldtidsbeskæftigelsen i de primære erhverv faldt med 9 pct. i Region Sjælland og 5 pct. for landet som helhed.

Med udgangspunkt i en mere detaljeret brancheklassifikation (Danmarks Statistiks 36-brancheklassifikation) giver figur 2.5 et overblik over den branchemæssige specialisering i Næstved, udviklingen i specialiseringen samt beskæftigelsen i de største brancher i kommunen.

Placeringen langs den vandrette akse viser branchernes specialisering i Næstved Kommune i 2017. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den samlede private beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet. Brancher *til højre* i figuren er således brancher, der fylder meget i Næstved i forhold til resten af landet. Brancher *til venstre* fylder omvendt mindre i Næstved end i resten af landet.

Herudover viser figuren også *udviklingen* i beskæftigelsen. Brancher i *den øverste halvdel* af figuren er brancher, hvor beskæftigelsen i Næstved er øget, mens brancher i *den nederste halvdel* af figuren omvendt er brancher, der har oplevet faldende beskæftigelse i perioden 2010-17.

Endelig illustrerer cirklernes størrelse det samlede antal fuldtidsbeskæftigede inden for den pågældende branche i 2017. Den største enkeltbranche er således detailhandel, som i 2017 beskæftigede 2.652 fuldtidsårsværk. I figuren er antal fuldtidsbeskæftigede i 2017 angivet under branchens navn.

Figur 2.5 Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Kun brancherne med flest virksomheder i 2017 er vist i figuren. I bilaget sidst i rapporten er specialiseringsgrad, ændring i specialiseringsgrad samt antal årsværk i 2017 vist for alle brancher. Grundet diskretionshensyn er det for enkelte delbrancher ikke muligt at få tal fra 2017. Derfor er der taget udgangspunkt i senest tilgængelige år.

Figuren viser, at Næstved Kommune er specialiseret inden for private velfærdsinstitutioner samt undervisning med specialiseringsgrader på hhv. 1,8 og 1,7. Hertil er Næstved specialiseret inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, detailhandel samt bygge & anlæg. Bygge & anlæg er ligeledes den branche, der har oplevet den største fremgang i beskæftigelsen.

Detailhandel og rådgivning, forskning og udvikling er de underbrancher, der har oplevet størst tilbagegang i beskæftigelsen.

3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER

Etableringsraten har i perioden 2010-17 ligget stabilt omkring landsgennemsnittet og lidt over gennemsnittet for Region Sjælland. Iværksætternes overlevelsesrate er imidlertid lavere i Næstved Kommune sammenlignet med overlevelsesraten i Region Sjælland og hele landet.

De nye iværksættervirksomheder skaber nye arbejdspladser i nogenlunde samme omfang som hele regionen, men færre end på landsplan.

Andelen af vækstvirksomheder er under regions- og landsgennemsnittet, og andelen er faldet en anelse de seneste år. Det er særligt i forhold til andelen af virksomheder med høj vækst, at Næstved Kommune er bagefter.

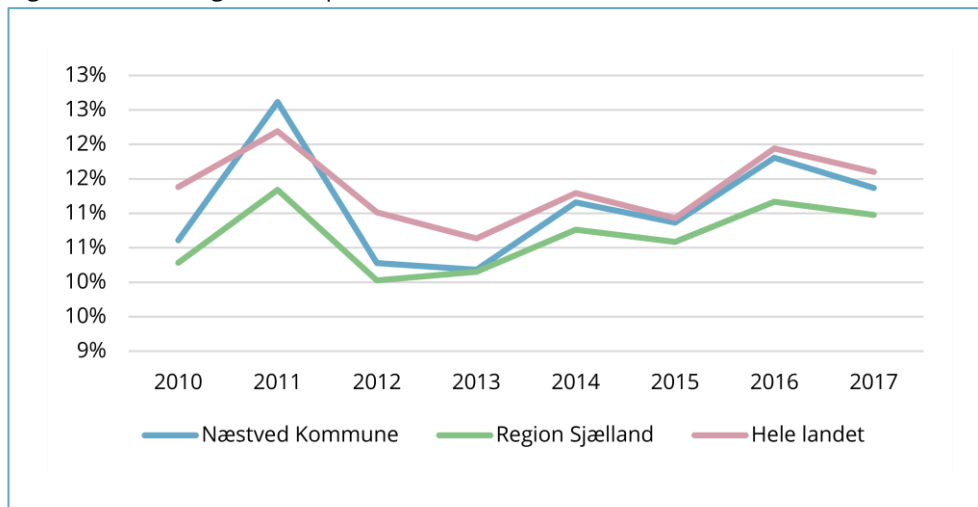
362 nye virksomheder blev etableret i 2017.

I Næstved Kommune er **6%** af kommunens virksomheder vækstvirksomheder.

Nye iværksættervirksomheder har stor økonomisk betydning både lokalt og på landsplan. Nye virksomheder er med til at skabe fornyelse og dynamik i erhvervslivet. De skærper konkurrencen, skaber nye jobs og bidrager til at sikre fornyelse i det erhvervsøkonomiske fundament i Næstved Kommune.

Figur 3.1 viser udviklingen i etableringsraten inden for markedsmæssige erhverv i hhv. Næstved Kommune, Region Sjælland og hele landet. Etableringsraten måles som andel nystartede virksomheder (op til tre år gamle), opgjort som andel af den samlede virksomhedsbestand.

Figur 3.1 Etableringsrate for private virksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

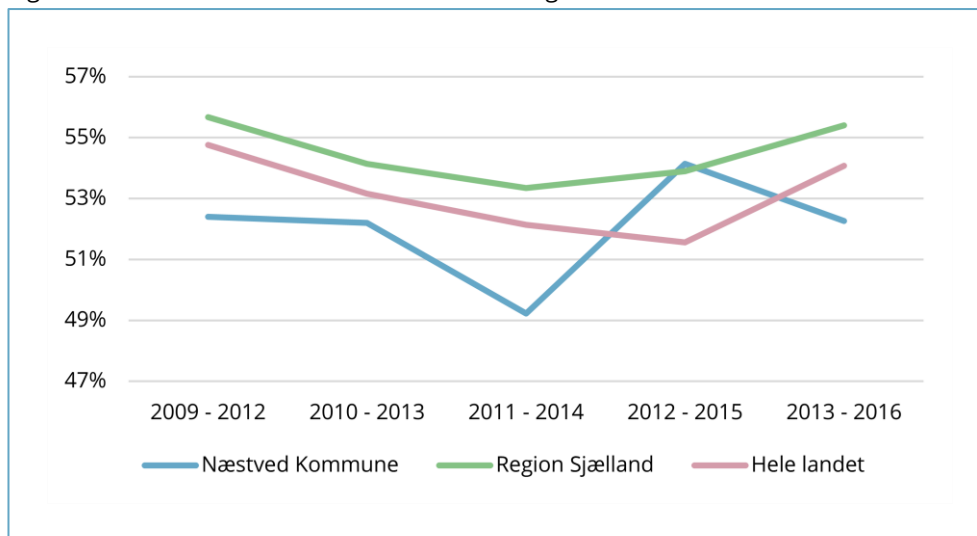
Note: Etableringsraten er defineret som antal nye virksomheder inden for markedsmæssige erhverv i pct. af eksisterende virksomheder.

Generelt er etableringsraten i Næstved Kommune på niveau med i hele landet og højere end etableringsraten for Region Sjælland. Etableringsraten er siden 2010 steget mere i Næstved Kommune end for landet som helhed. Forskellen i etableringsraten mellem Næstved Kommune og landsgennemsnittet er derfor mindre i 2017 sammenlignet med 2010. I 2017 var etableringsraten i Næstved 11,4 pct., mens etableringsraten i regionen og på landsplan hhv. var 11,0 pct. og 11,6 pct.

I 2017 blev der etableret 362 nye virksomheder i Næstved Kommune. Sammenlignet med den eksisterende erhvervsstruktur i kommunen blev en relativt større andel etableret inden for vidensservice samt bygge & anlæg.

I figur 3.2. sammenlignes overlevelsesraten i Næstved Kommune med regionen og hele landet. Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.2 Overlevelsesraten tre år efter etablering

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Overlevelsesraten i Næstved Kommune ligger generelt under niveauet for Region Sjælland og hele landet. Der er dog en tendens til, at overlevelsesraten i Næstved Kommune fluktuerer mere end regions- og landsgennemsnittet.

Overordnet var overlevelsesraten i Næstved Kommune på sit højeste for de virksomheder, der blev etableret i 2012, hvor overlevelsesraten var på 54 pct.

52 pct. af de virksomheder, som blev etableret i 2013 i Næstved Kommune, var aktive og i drift i den efterfølgende treårige periode 2013-16. Der er generelt en tendens til, at overlevelsesraten har været stigende fra midten af perioden. Det gælder både i Region Sjælland, på landsplan og i Næstved Kommune.

Nye virksomheder. Reelt aktive virksomheder defineres som virksomheder, der i tællingsåret udbetalte løn svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk eller opnåede en omsætning svarende til et halvt årsværk i virksomhedens hovedbranche. For virksomheder, der starter i løbet af tællingsåret, er barren det halve, svarende til et kvart fuldtidsårsværk.

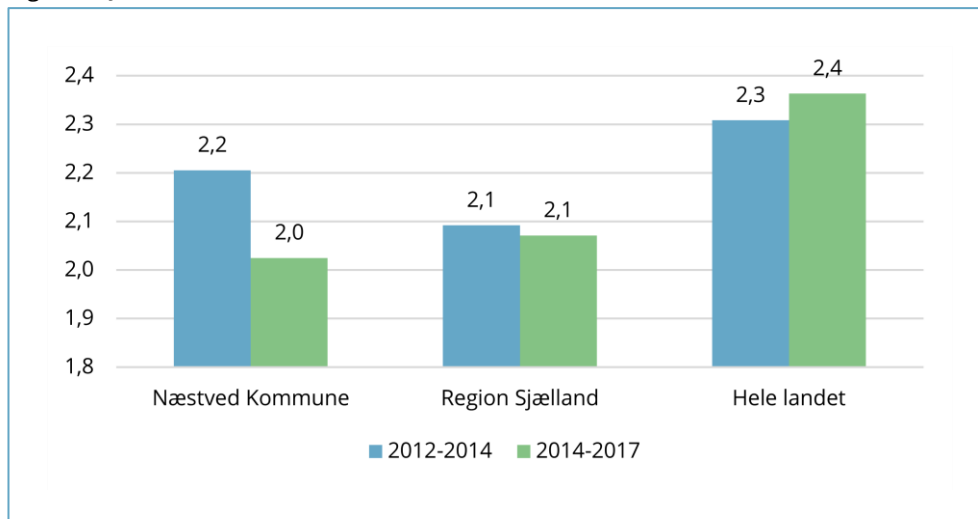
Iværksættervirksomheder. En iværksættervirksomhed defineres som en ny virksomhed, der er op til 3 år gammel.

Etableringsraten er antal nye virksomheder inden for markedsmæssige erhverv i pct. af den eksisterende virksomhedsbestand i kommunen.

Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.3 illustrerer udviklingen i det gennemsnitlige antal fuldtidsjobs skabt pr. iværksættervirksomhed. Jobskabelsen i iværksættervirksomheder vises som et gennemsnit for perioden 2012-14 samt 2015-17, og Næstved Kommune sammenlignes med regionen og hele landet.

Figur 3.3 Jobskabelse i iværksættervirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

Note: Iværksættervirksomheder er virksomheder, som er under 3 år gamle på opgørelsestidspunktet.

Iværksættervirksomhedernes gennemsnitlige jobskabelse i Næstved Kommune er på niveau med regionsgennemsnittet. I perioden 2014-17 skabte iværksættervirksomheder i gennemsnit 2,0 fuldtidsårsværk, hvilket er et lille fald fra perioden 2012-14, hvor der blev skabt 2,2 fuldtidsjobs i gennemsnit.

Iværksættervirksomhederne i Næstved Kommune skaber dog fortsat lidt færre private fuldtidsjobs de første tre år af deres levetid sammenlignet med regionen og særligt hele landet. På landsplan skaber en iværksættervirksomhed i gennemsnit 2,4 fuldtidsjobs i løbet af de første tre leveår.

Vækstvirksomheder

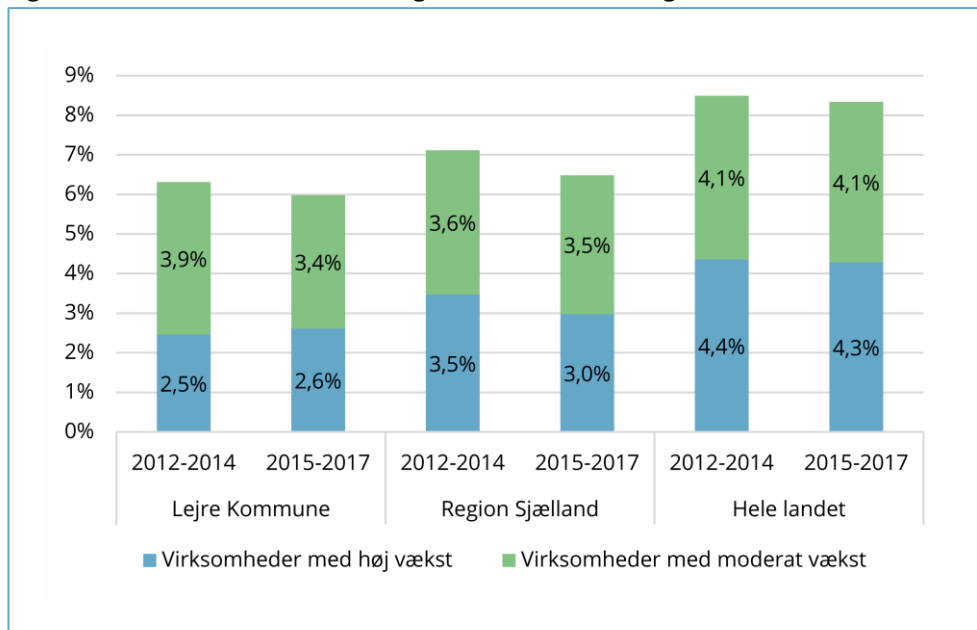
Vækstlaget i erhvervslivet, som både dækker over iværksættere og mere etablerede vækstvirksomheder med betydelig vækst, spiller en central rolle for den erhvervsøkonomiske udvikling i kommunen.

Vi definerer vækstlaget som virksomheder med høj og moderat vækst. Højvækstvirksomheder er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på over 20 pct. i de seneste tre år og en absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Figur 3.4 viser andelen af virksomheder med hhv. moderat og høj vækst i forhold til den samlede virksomhedsbestand i Næstved Kommune. Andelen af vækstvirksomheder er opgjort for perioderne 2012-14 og 2015-17, og Næstved Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 3.4 Andel vækstvirksomheder, gennemsnit 2012-14 og 2015-17

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 pct. i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt. Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. pr år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Andelen af vækstvirksomheder er faldet i Næstved Kommune. Samlet er vækstlaget faldet fra at udgøre 6,4 pct. i 2014 til 6 pct. i 2017. Det er primært andelen af virksomheder med moderat vækst, der er gået tilbage.

Andelen af vækstvirksomheder i Næstved Kommune var i 2015-17 lavere end andelen i hele Region Sjælland og på landsplan. Det er særligt i forhold til andelen af højvækstvirksomheder, at Næstved Kommune er bagefter. På landsplan havde 4,3 pct. af virksomhederne en høj vækst, mens det i Næstved var 2,6 pct. af virksomhederne.

4 EKSPORT

Siden 2011 er der kommet flere virksomheder på eksportmarkedet i Næstved Kommune. I 2017 eksporterede 8 pct. af virksomhederne i Næstved. Det er relativt færre end på landsplan, hvor 14 pct. af virksomhederne har eksportaktiviteter.

I 2016 udgjorde eksportværdien 20,3 pct. af den samlede produktionsværdi skabt af arbejdsstederne i Næstved Kommune. Det er lavere end niveauet i Region Sjælland.

Siden 2010 er eksportværdien faldet med over 4 pct. i Næstved, mens den for hele landet er steget med 28 pct.

306

eksportvirksomheder havde hovedsæde i Næstved Kommune i 2017.

3,9 mia. kr.

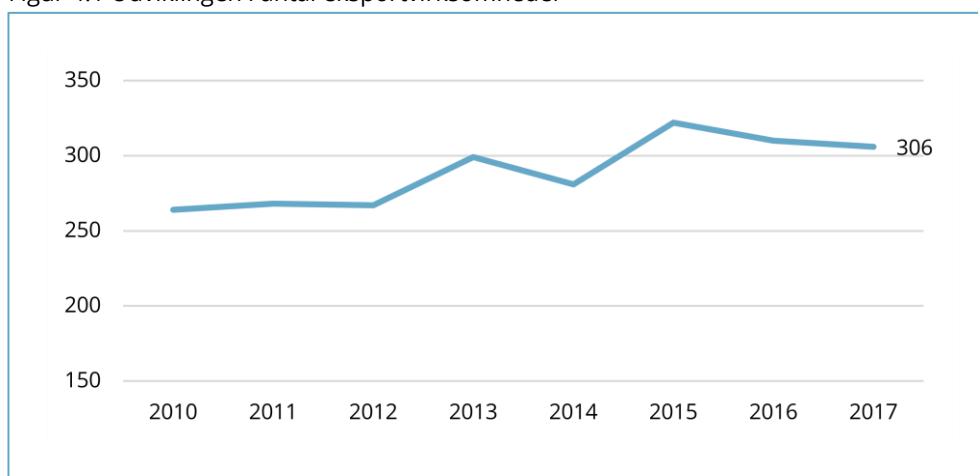
blev genereret i eksportværdi fra arbejdssteder i kommunen i 2016.

For en lille økonomi som den danske spiller eksport en afgørende rolle for vækst og beskæftigelse. Mange danske virksomheder er specialiserede nichevirksomheder og underleverandører, som er afhængige af at kunne afsætte produkter og ydelser på et internationalt marked.

I 2017 havde 14 pct. af de danske virksomheder eksport til udlandet. I Region Sjælland var andelen af eksporterende virksomheder 9,4 pct.

Generelt har andelen af eksporterende virksomheder været stigende i Danmark. Figur 4.1 viser udviklingen i antal virksomheder med eksport i Næstved Kommune fra 2010-17.

Figur 4.1 Udviklingen i antal eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Næstved Kommune steg antallet af eksportvirksomheder med 16 pct. fra 2010-17. For hele regionen steg antallet af virksomheder med eksport med 21 pct. i samme periode. I 2017 havde i alt 306 virksomheder med hovedsæde i Næstved Kommune eksport.

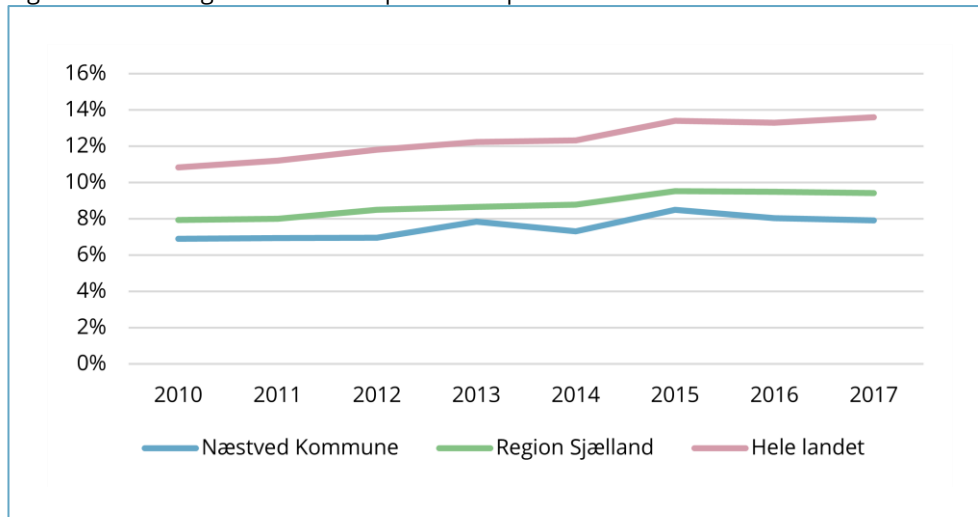
Eksportvirksomheder er private virksomheder med positiv eksport inden for markeds-mæssige erhverv. Antallet af virksomheder med eksport opgøres på baggrund af virksomhedernes hovedsæde (CVR-nummer).

Eksportværdien er virksomhedernes samlede værdi af de varer og services, som de eksporterer til udlandet. Eksportværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort ved, at det enkelte arbejdssted tildeles en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Produktionsværdien er værdien af den samlede produktion af varer og tjenesteydelser, der er produceret i løbet af et år. Produktionsværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort med udgangspunkt i arbejdsstedets andel af den samlede beskæftigelse i virksomheden.

Figur 4.2 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport for perioden 2010-17. Udviklingen i Næstved Kommune er sammenholdt med regionen og hele landet.

Figur 4.2 Udviklingen i andelen af private eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Andelen af eksporterende virksomheder i Næstved Kommune ligger 1-2 procentpoint under niveauet i Region Sjælland og markant under niveauet for hele landet. En del af forklaringen er, at der er en overvægt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv som bygge & anlæg, operationel service samt detailhandel blandt de virksomheder, der har hovedsæde i Næstved Kommune.

Andelen af eksportaktive virksomheder i Næstved Kommune har været svagt stigende i perioden fra 2010-17, ligesom andelen har været stigende i både Region Sjælland og på landsplan. Andelen af virksomheder med eksport i Næstved Kommune er steget fra 6,9 pct. i 2010 til 7,9 pct. i 2017. På landsplan er andelen gået frem fra 10,8 pct. i 2010 til knap 13,6 pct. i 2017.

En anden måde at belyse eksportens betydning er ved at se på private virksomheders samlede eksportværdi opgjort på arbejdssteder. I denne opgørelse tilskrives de enkelte afdelinger en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Tabel 4.1 viser den samlede eksportværdi i 2016 samt eksportværdiens andel af produktionsværdien og vækst i eksportværdien for perioden 2010-16. Alle tal er opgjort på arbejdssteder. Næstved Kommune sammenlignes i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 4.1 Eksportværdien og dens andel af produktionsværdien i private brancher

	Næstved Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Eksportværdi 2016 (mia. kr.)	3,9	84,6	1.067,0
Andel af samlet produktionsværdi 2016	20,3%	30,5%	35,3%
Vækst i eksportværdi 2010-16	-4,4%	23,0%	27,5%

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 genererede virksomhederne i Næstved Kommune en samlet eksportværdi svarende til 3,9 mia. kr. Det svarer til, at 20,3 pct. af den samlede værdi, som blev skabt af virksomhederne i kommunen i 2016, gik til eksport.

Til sammenligning udgjorde værdien af eksporten i regionen og på landsplan hhv. 30,5 pct. og 35,3 pct. af den samlede produktionsværdi.

Den samlede eksportværdi i Næstved Kommune har været faldende med 4,4 pct. i perioden 2010-16, mens der har været en fremgang i eksportværdien på 23,0 pct. og 27,5 pct. i hhv. Region Sjælland og hele landet. Det markante fald i eksportværdien i Næstved Kommune skal tolkes med varsomhed. Det relativt lave udgangspunkt i 2010 (4,1 mia. kr.) betyder, at ændringer i eksporten blandt nogle få større virksomheder har stor betydning for de samlede tal for kommunen.

VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER

5

**ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING
OG PENDLING**

6

UDDANNELSE

7

**SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG
ERHVERVSINDKOMSTER**

8

BRUG AF ERHVERVSFREMME

9

HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING

Næstved Kommune har de senere år oplevet en pæn befolkningstilvækst. I 2017 var den samlede tilvækst på 357 personer. Befolkningstilvæksten skyldes en positiv nettoindvandring og i mindre grad nettotilflytning til kommunen.

Der har de senere år været fremgang i andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder. I 2017 var knap 3 pct. af de beskæftigede i Næstved Kommune udlændinge. Dog er andelen af udenlandsk arbejdskraft under gennemsnittet for hele landet.

Størstedelen af arbejdspladserne i Næstved Kommune er besat af folk, der bor i kommunen (72 pct.). Pendlingen er stigende. Siden 2010 er pendlingen ud af kommunen steget 14 pct.

Befolkningstallet er øget med **357** personer i Næstved Kommune det seneste år.

Boligpriserne steg **16%** i perioden 2014-17 i Næstved Kommune.

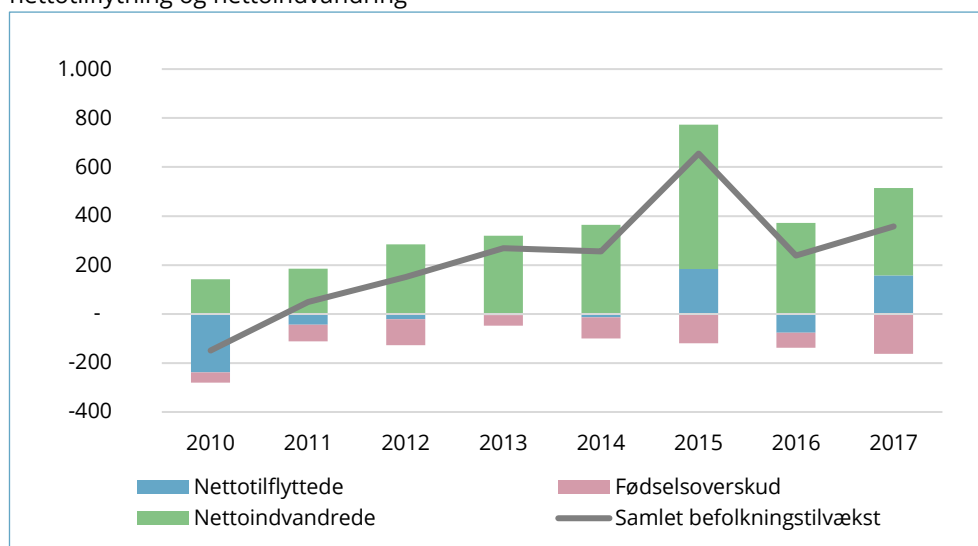
Den demografiske udvikling i Danmark har for mange kommuner medført udfordringer. Særligt kommuner uden for de større byer oplever, at der kommer flere ældre og færre erhvervsaktive.¹ Ændringer i, hvordan befolkningen flytter i Danmark, har desuden præget mange kommuner og bidraget til, at de demografiske udfordringer er blevet flere.²

Befolkningsvæksten i Næstved Kommune er bestemt af tre faktorer:

- **Nettotilflytning:** Antallet af personer, der flytter til kommunen, i forhold til hvor mange, der vælger at fraflytte.
- **Fødselsoverskud:** Antallet af fødsler i kommunen i forhold til antallet af dødsfald.
- **Nettoindvandring:** Antallet af personer fra udlandet, der vælger at bosætte sig i Næstved Kommune, i forhold til antallet af personer, der flytter til udlandet fra kommunen.

Figur 5.1 viser udviklingen i befolkningstallet i Næstved Kommune fordelt på de tre faktorer i perioden 2010-17.

Figur 5.1. Befolkningstilvækst i Næstved Kommune fordelt på fødselsoverskud, nettotilflytning og nettoindvandring

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tal for befolkningstilvækst er korrigeret af Danmarks Statistik. Det betyder, at tallene for befolkningsvækst i nogle år kan afvige fra summen af nettotilflytning, fødselsoverskud og nettoindvandring.

¹ De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at aldersgennemsnittet er steget mest i landdistrikterne de seneste ti år (DST, 2018: "Aldersgennemsnittet stiger mest i landdistrikterne").

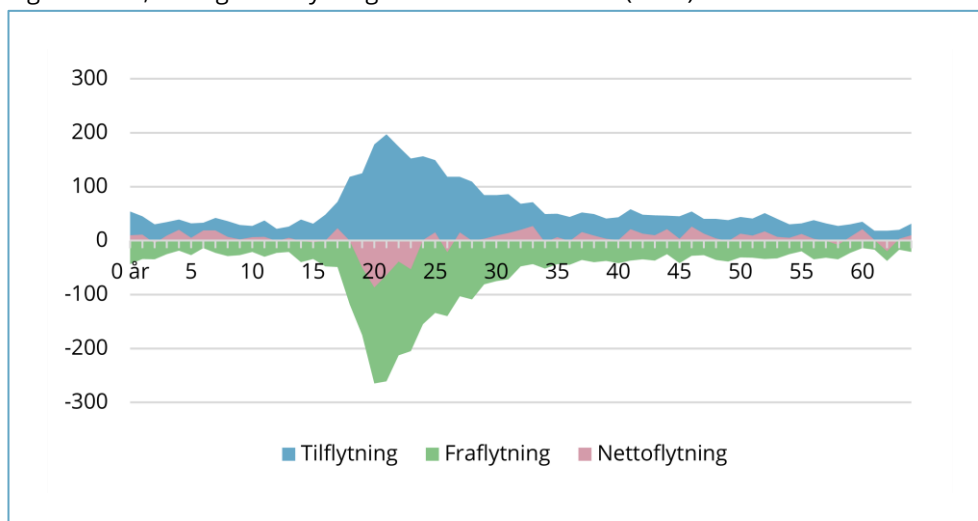
² KL (2014): "Danmark i forandring".

Figuren viser, at Næstved Kommune siden 2011 har haft et stigende befolkningstal. Befolkningstallet steg markant i 2015, men har derudover ligget stabilt mellem 200 og 400 personer mellem 2013 og 2017.

Befolkningvæksten kan næsten udelukkende tilskrives nettoindvandring, mens nettotilflytningen har været beskeden eller negativ. Set over hele perioden har nettotilflytningen været marginalt negativ. Der har i hele perioden 2010-17 været et moderat fødselsunderskud i kommunen, hvilket også har været tilfældet for Region Sjælland som helhed.

De samlede tal for nettotilflytning i figur 5.1 kan dække over en forskydning i indbyggernes alderssammensætning. Figur 5.2 viser antallet af til-, fra- og nettotilflytninger i forhold til borgernes alder i Næstved Kommune i 2017. Det grønne areal viser antallet af fraflyttede pr. aldersgruppe, mens det blå areal viser antallet af tilflyttede. Det lyserøde areal viser forskellen mellem til- eller fraflytning, altså den samlede nettotilflytning.

Figur 5.2 Til-, fra- og nettotilflytning i Næstved Kommune (2017)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Figuren er vist for befolkningen i alderen 0-64 år. Kun få flytninger er registeret blandt borgere over 64 år.

Figuren viser, at til- og fraflytningen er størst for personer i alderen 18-30 år, mens den er mere beskeden blandt 5-15-årige samt personer over 55 år.

Det lyserøde areal i figuren viser, at flere unge mellem 18-23 år valgte at fraflytte Næstved Kommune i 2017 sammenlignet med antallet af unge i samme aldersgruppe, som valgte at bosætte sig. Den samlede nettofraflytning fra kommunen var knap 300 unge i denne aldersgruppe i 2017. Nettofraflytningen af unge skal primært forklares med, at de uddannelsesparate unge søger mod de større byer for at komme tættere på de større uddannelsesinstitutioner. Der er dog tale om en relativt lav nettofraflytning af unge ift. det generelle niveau i Region Sjælland, hvilket skyldes en stor tilsvarende tilflytning af unge. Dette kan bl.a. tilskyndes uddannelsesinstitutioner som Professionshøjskolen Absalon,

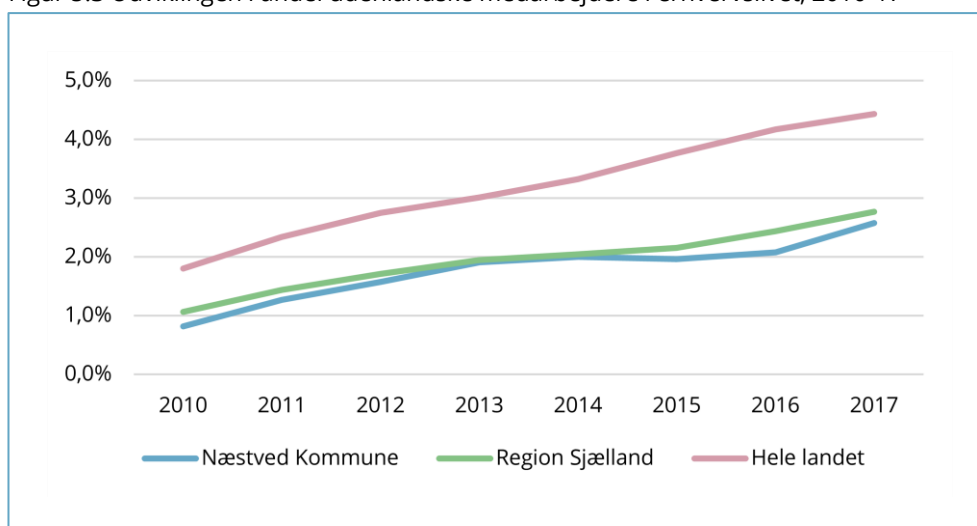
Erhvervsakademi Sjælland, EUC Sjælland m.fl., som alle har afdelinger i Næstved Kommune.

De øvrige aldersgrupper havde generelt en marginal stigning, uden at der dog var aldersgrupper der gjorde større udslag.

I lighed med andre kommuner uden for de større byer, er der kommet flere ældre i Næstved Kommune de senere år. I perioden 2010-17 er gennemsnitsalderen i Næstved steget med 1,7 år, fra 40,9 år i 2010 til 42,6 år i 2017. Stigningen ligner den stigning der fandt sted på regionsniveau på 1,8 år, men gennemsnitsalderen er dog fortsat marginalt lavere i Næstved Kommune.

Som det fremgik af figur 5.1, har Næstved Kommune siden 2010 oplevet en nettoindvandring af personer fra udlandet, på nær i 2017. Hvis indvandrerne fra udlandet får arbejde i Næstved Kommune, kan det medvirke til at afhjælpe virksomhedernes stigende rekrutteringsproblemer.³ Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i private virksomheder.

Figur 5.3 Udviklingen i andel udenlandske medarbejdere i erhvervslivet, 2010-17

Kilde: Jobindsats.dk og særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Antal fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere omfatter personer fra EU-lande, 3. verdenslande, samt udstationerede.

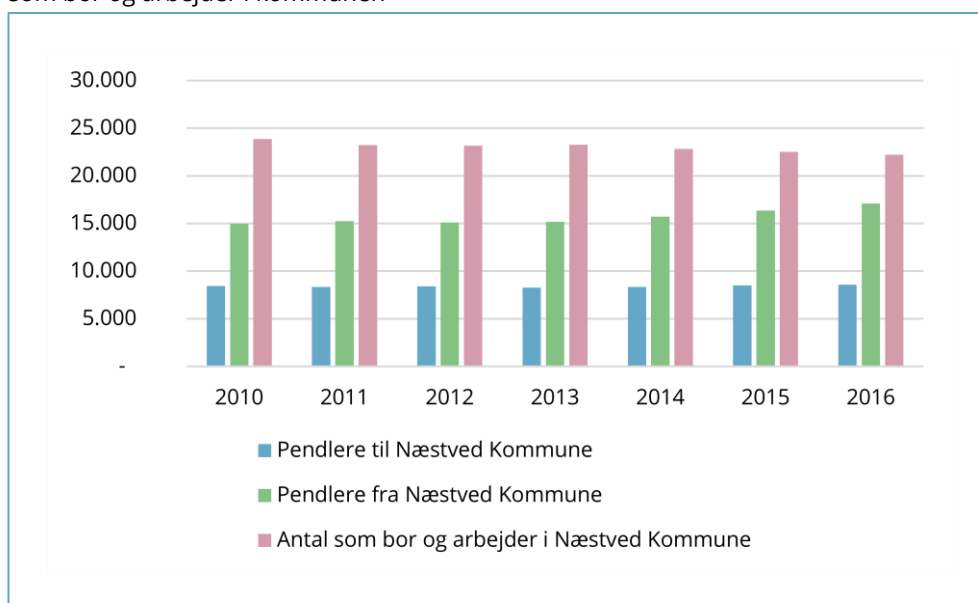
Et stigende antal udlændinge får arbejde i Næstved Kommune. Andelen af udenlandsk arbejdskraft i erhvervslivet steg fra 0,8 pct. i 2010 til 2,6 pct. i 2017. Ændringen dækker over en stigning på 268 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab, som opnåede beskæftigelse i virksomheder hjemhørende i Næstved Kommune.

³ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2018): "Rekrutteringspublikation, forår 2018"

Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i Næstved ligger generelt under regionsgennemsnittet, som igen ligger 1-2 procentpoint under landsgennemsnittet. Forskellen i andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet mellem Region Sjælland og hele landet har været stigende siden 2013. På landsplan havde 4,4 pct. af medarbejderne i erhvervslivet udenlandsk statsborgerskab i 2017. Til sammenligning var andelen i Region Sjælland 2,8 pct.

I 2016 havde knap 30.800 personer arbejdsplads i Næstved Kommune. Af disse pendlede 8.580 personer fra andre kommuner, svarende til 28 pct. Nedenfor i figur 5.4 vises udviklingen i antal pendlere samt antallet af personer, som bor og arbejder i Næstved Kommune for perioden 2010-16.

Figur 5.4 Antal beskæftigede, der pendler til/fra kommunen samt antal beskæftigede som bor og arbejder i kommunen

Kilde: Statistikbanken.

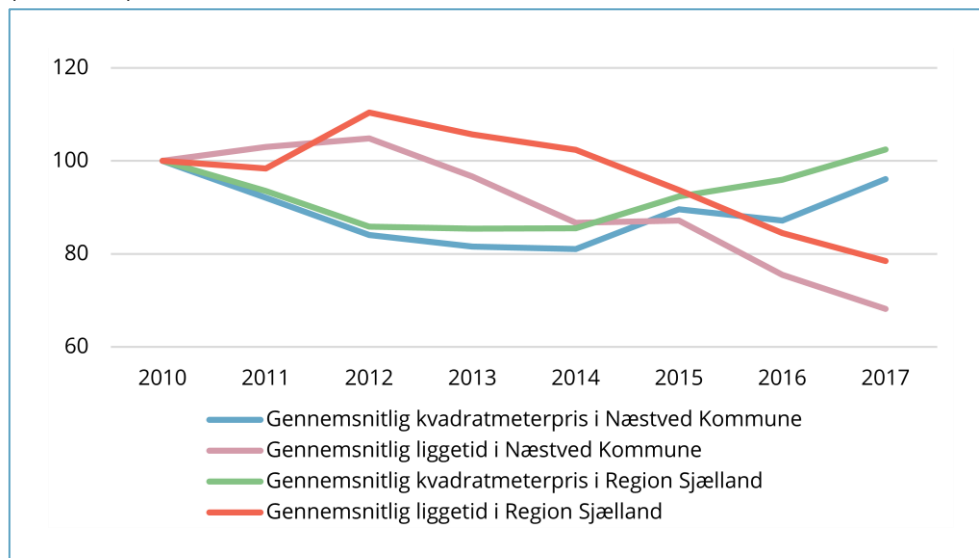
Siden 2010 er antallet af pendlere til Næstved Kommune steget med 1,8 pct. mens antallet, som bor og arbejder i Næstved, er faldet med 7,0 pct., svarende til 22.215 personer i 2016. Samlet var der i 2016 4,7 pct. færre beskæftiget i Næstved Kommune.

Antallet af personer som pendler ud af Næstved Kommune for at arbejde steg med hele 14,1 pct. i perioden fra 2010-16. Det svarer til godt 17.100 personer, som hver dag pendler ud af kommunen. Antallet af udpendlere var i 2016 over dobbelt så højt som antallet af personer som pendler til Næstved for at arbejde.

De fleste udpendlere pendler til Københavns, Slagelse eller Ringsted Kommuner. Der har især været en vækst blandt udpendlere til Slagelse Kommune (20 pct.) og Køge Kommune (46 pct.) i perioden 2010-16. Antallet af udpendlere til Køge Kommune steg med næsten 400 personer i perioden.

Antallet, der pendler til og fra Næstved, er bl.a. bestemt af antallet af flytninger. En vigtig faktor for valg af bolig er muligheden for at få et job inden for en rimelig afstand til hjemmet samt boligpriserne. Figur 5.5 viser udviklingen i den gennemsnitlige kvadratmeterpris og gennemsnitlige liggetid i Næstved Kommune. Udviklingen sammenlignes med gennemsnittet for Region Sjælland.

Figur 5.5 Udvikling i kvadratmeterpris, antal solgte boliger, gennemsnitlig liggetid (2010=100)

Kilde: Realkreditrådets boligstatistik.

Note: Den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid er baseret på solgte parcel og rækkehuse.

I Næstved Kommune har den gennemsnitlige liggetid for solgte parcel- og rækkehuse samlet oplevet et fald fra 2010-17. Liggetiden har været faldende siden 2012, hvor den samlet er faldet med 85 dage, svarende til 54 pct. Liggetiden var i 2017 på 159 dage, mod et gennemsnit på 191 dage for Region Sjælland i samme periode. Faldet i den gennemsnitlige liggetid har været lidt større i Næstved Kommune end for Region Sjælland.

Den gennemsnitlige kvadratmeterpris for parcel- og rækkehuse i Næstved har været stigende siden 2014, efter at den faldt markant fra 2010-14. I perioden 2014-17 steg priserne med 1.605 kr., svarende til 16 pct. Det er dog knap så stor stigning som Region Sjællands stigning på 17 pct. Kvadratmeterprisen i Næstved Kommune ligger fortsat lidt under det generelle prisniveau i Region Sjælland, med 10.229 kr. mod 11.281 kr. i 2017.

Stigningen i kvadratmeterprisen og særligt faldet i liggetiden har været større end regionsgennemsnittet i den undersøgte periode. Det skyldes formentlig, at boligpriserne i København siden 2012 er steget kraftigt. Denne udvikling har fået boligkøbere til at kigge mod Region Sjælland, som generelt har oplevet en stigning i efterspørgslen efter boliger.⁴

⁴ Nationalbanken (2016): "Regionale aspekter på boligmarkedet".

6 UDDANNELSE

69 pct. af de beskæftigede i Næstved Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det er på niveau med regions- og landsgennemsnittet. Heraf har 40 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er over landsgennemsnittet.

Deltagelse i efter- og videreuddannelse i Næstved Kommune er faldet i perioden 2010-17. I 2017 svarede antallet af kursister til 22 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66-år) i Næstved. Det er på niveau med Region Sjælland. På landsplan deltog 23 pct. af de 16-66-årige.

29%

af de beskæftigede i Næstved Kommune har en videregående uddannelse.

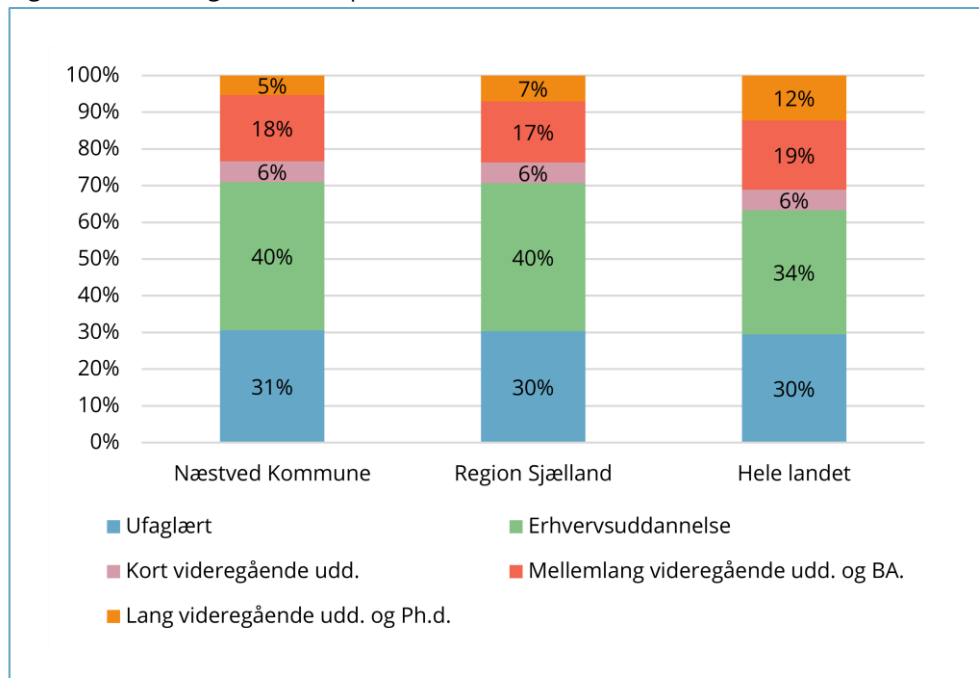
I 2017 deltog knap **11.500** kursister i voksen- og efteruddannelse. Det svarer til 22 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau samt brugen af efter- og videreuddannelse spiller en vigtig rolle for produktiviteten og velstandsudviklingen i kommunen.

Uddannelsesniveauet i Danmark er generelt højt, men dækker over store lokale og regionale forskelle. Figur 6.1 viser beskæftigelsen fordelt på forskellige uddannelseskategorier i 2016, idet uddannelsesniveauet i Næstved Kommune er sammenholdt med uddannelsesniveauet i Region Sjælland samt hele landet.

Der skelnes mellem ufaglært arbejdskraft, faglært arbejdskraft (som er personer med en erhvervsfaglig grunduddannelse) samt personer med en videregående uddannelse. Personer med en videregående uddannelse er i figuren opdelt efter personer med en kort, mellemlang eller lang uddannelse.

Figur 6.1 Beskæftigede fordelt på uddannelsesniveau (2016)

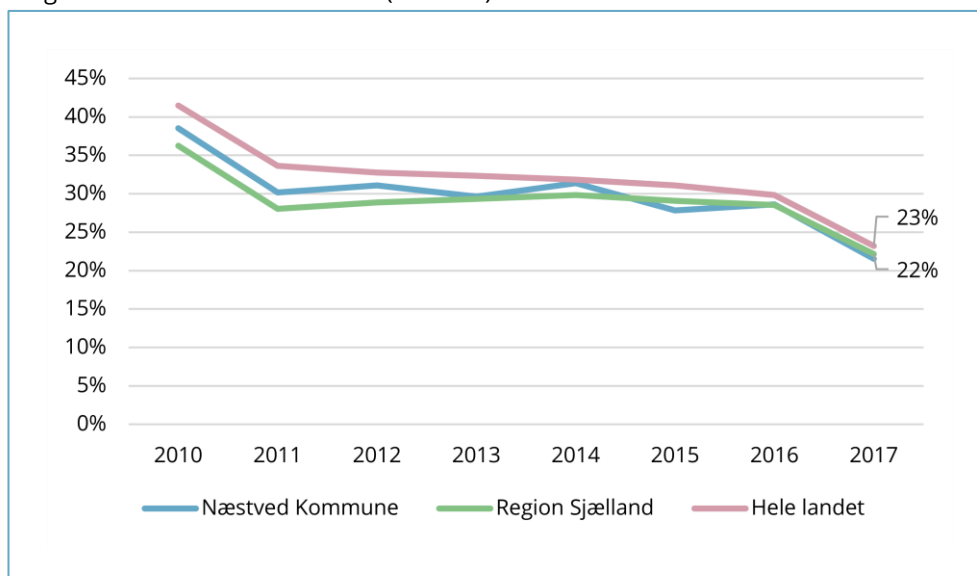
Kilde: Statistikbanken.

Uddannelsessammensætning blandt de beskæftigede i Næstved Kommune ligner i vid udstrækning uddannelsessammensætningen i hele regionen. 31 pct. af arbejdsstyrken i Næstved er ufaglært, mens 40 pct. har en erhvervsuddannelse. De resterende 29 pct. har en videregående uddannelse (kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse).

Uddannelsesniveauet er generelt lavere i Næstved Kommune sammenlignet med landsgennemsnittet. Færre i Næstved Kommune og Region Sjælland har en videregående uddannelse sammenlignet med hele landet, mens flere har en erhvervsuddannelse bag sig. Der er særligt forskel i forhold til landsgennemsnittet på andelen med en lang videregående uddannelse. I Næstved har 5 pct. en lang videregående uddannelse mens dette tal er 12 pct. for hele landet.

En væsentlig forudsætning for at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel er arbejdsstyrkens kompetencer og muligheder for at omstille sig til nye krav og teknologier. Et vigtigt element til opkvalificering er arbejdsstyrkens deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Figur 6.2 viser udviklingen i antal kursister, der deltager i voksen- og efteruddannelse i perioden 2010-17, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år).

Figur 6.2 Kursister der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tallene er opgjort som antal kursister ved voksen- og efteruddannelse.

Figur 6.2 viser, at antallet af kursister som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år) er gået tilbage i Næstved Kommune. Andelen faldt fra 39 pct. i 2010 til 22 pct. i 2017, svarende til en nedgang på lidt knap 9.300 kursister. Størstedelen af faldet skete i 2010-11, hvilket formentlig skal ses i lyset af, at finanskrisen toppede i 2010, og at der generelt er en tendens til at gøre større brug af efteruddannelse i perioder med lav produktion og efterspørgsel.

Næsten 11.500 kursister deltog i voksen- og efteruddannelse i 2017, eller hvad der svarer til ca. 22 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder i kommunen. Denne andel er på niveau med regionen og lidt lavere end landsgennemsnittet.

Niveauet i Næstved Kommune har fulgt samme tendens som i regionen og resten af landet, men dog med en lidt lavere andel end hele landet.

I 2016 deltog 11.444 personer i voksen og efteruddannelse, svarende til 22 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder i Næstved Kommune. Dette er på niveau med regions- og landsgennemsnittet. Niveaulet har samlet oplevet et fald siden 2010, og størstedelen af faldet skete i 2010-11, hvilket formentlig skal ses i lyset af, at finanskrisen toppede i 2010, og at der generelt er en tendens til at gøre større brug af efteruddannelse i perioder med lav produktion og efterspørgsel.

7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER

I Næstved Kommune er 49,5 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er lidt højere end gennemsnittet for regionen, som er 48,9 pct. Der er lidt flere arbejdsløse og lidt færre lønmodtagere i Næstved Kommune sammenlignet med hele landet.

Næstved Kommune har en lavere gennemsnitlig erhvervsindkomst end regionen og hele landet. Der har været en pæn fremgang i erhvervsindkomsten i Næstved Kommune på 4 pct. de senere år. Det er på niveau med Region Sjælland, men lavere end landsgennemsnittet.

49,5%

af befolkningen i Næstved Kommune er i arbejdsstyrken. I Region Sjælland er det 48,9 pct.

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst er øget

4% i perioden 2015-17.

Indbyggernes tilknytning til arbejdsmarkedet og eventuelle beskæftigelse giver indsigt i borgernes generelle færdigheder og levevilkår. Der skelnes mellem personer i arbejdsstyrken, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, og personer uden for arbejdsstyrken.

Tabel 7.1 viser befolkningens socioøkonomiske status i Næstved Kommune i 2016. Personer i arbejdsstyrken kan enten være i beskæftigelse som selvstændig eller lønmodtager. Der skelnes desuden i tabellen mellem personer, der er uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder (16-64 år), og øvrige personer, som er under 16 år eller over 64 år. For at vurdere fordelingen i Næstved sammenlignes der i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 7.1 Befolkningens socioøkonomiske status (2016)

	Næstved Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Personer i arbejdsstyrken:			
Selvstændige	3,4%	3,5%	3,3%
Lønmodtagere	44,3%	43,7%	45,5%
Arbejdsløse	1,9%	1,7%	1,7%
Personer uden for arbejdsstyrken:			
Personer i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	17,2%	16,9%	17,1%
Heraf personer under uddannelse i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	4,4%	4,1%	5,0%
Øvrige personer uden for arbejdsstyrken (under 16 år eller over 64 år)	33,2%	34,2%	32,4%

Kilde: Statistikbanken.

I 4. kvartal 2016 var der i Næstved Kommune knap 82.600 indbyggere. Heraf var knap 40.900 personer i arbejdsstyrken, mens de resterende 41.700 stod uden for arbejdsstyrken. Andelen af personer i arbejdsstyrken er højere end i Region Sjælland, men lavere end landsgennemsnittet.

Næstved Kommune har omkring den samme andel af selvstændige som Region Sjælland, og landsgennemsnittet. Ift. lønmodtagerandelen, befinder Næstved Kommune sig mellem regions- og landsgennemsnittet på 44,3 pct. Arbejdsløsheden er marginalt højere i kommunen, end hvad der er tilfældet for Region Sjælland og resten af landet.

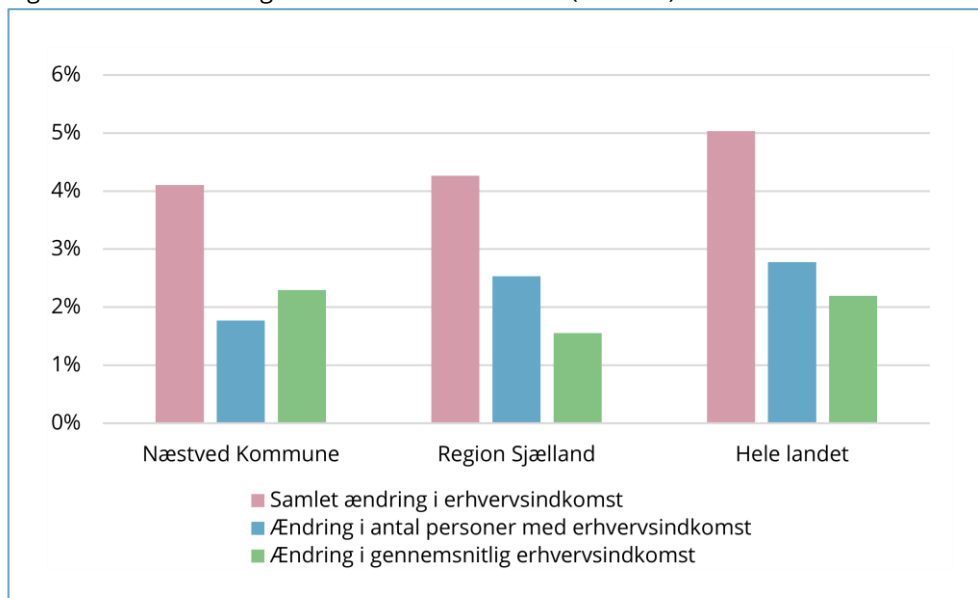
17,2 pct. af indbyggerne i den erhvervsaktive alder mellem 16-64 år, står uden for arbejdsmarkedet. Heraf er 4,4 pct. under uddannelse. Samtidig er 33,2 pct. af kommunens

indbyggere ikke i den erhvervsaktive alder. Også på disse parametre ligner Næstved Kommune en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland.

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst pr. beskæftiget borger i Næstved Kommune var i 2017 på godt 305.000 kr., hvilket er lavere end lands- og regionsgennemsnittet. I 2017 var den gennemsnitlige erhvervsindkomst på landsplan knap 319.000 kr. Figur 7.1 viser den gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst i Næstved Kommune sammenlignet med regionen og hele landet. Væksten er beregnet over perioden 2015-17.

Ændringer i erhvervsindkomst kan skyldes to faktorer. For det første, kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i antallet af personer med erhvervsindkomst. For det andet, kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i den gennemsnitlige erhvervsindkomst. Figur 7.1 viser både den samlede, gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst og væksten i de to underliggende forklaringsfaktorer.

Figur 7.1 Gennemsnitlig vækst i erhvervsindkomst (2015-17)

Kilde: Statistikbanken.

Fra 2015-17 steg den samlede erhvervsindkomst i Næstved Kommune med 4,1 pct. Væksten i erhvervsindkomst skyldes dels en stigning i antallet af personer med erhvervsindkomst (1,8 pct.), og dels en stigning i den gennemsnitlige erhvervsindkomst (2,3 pct.).

Væksten i erhvervsindkomst ligger på niveau med regionen som helhed, men sammenlignet med Region Sjælland, skyldes en større andel af væksten i Næstved en relativt større vækst i den gennemsnitlige erhvervsindkomst. På landsplan er den samlede erhvervsindkomst steget mere end i både Næstved Kommune og Region Sjælland.

8 BRUG AF ERHVERVS- FREMME

Virksomhedernes brug af erhvervsfremme betegner andelen af virksomheder i kommunen, der har benyttet forskellige typer af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

89 virksomheder i Næstved Kommune benyttede i perioden 2015-17 mindst ét erhvervsfremmetilbud. Det svarer til 2,5 pct. af virksomhedsbestanden i kommunen. Flest virksomheder har gjort brugt af vækstkortlægning i Væksthuset.

Andelen af brugere i Næstved Kommune er mindre end i Region Sjælland og hele landet. Den mindre brug af erhvervsfremme kan primært tilskrives brug af strukturfondsprogrammerne og Væksthusets ydelser.

2,5%

af virksomhederne i Næstved Kommune har benyttet erhvervsfremmetilbud.

1,4%

har benyttet vækstkortlægning i Væksthuset.

Dette kapitel har fokus på de lokale virksomheders brug af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud. Adgangen til erhvervsfremmetilbud er et vigtigt, lokalt rammevilkår, og mange kommuner tilbyder lokal erhvervsservice, der bl.a. kan sikre de lokale virksomheder nem og effektiv indgang til relevante, regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

Der kan være stor lokal variation i virksomhedernes brug af offentligt støttede erhvervsfremmetilbud. Tabel 8.1 viser andelen af virksomheder, der har benyttet forskellige typer af erhvervsfremmetilbud. Tabellen viser, om virksomhederne i Næstved Kommune udnytter mulighederne i erhvervsfremmesystemet i samme omfang som i regionen og på landsplan.

Tabel 8.1 Antal og andel brugere af regional og national erhvervsfremme (2015-17)

	Antal brugere i Næstved Kommune	Brugere i pct. af virksomhedsbestanden		
		Næstved Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Vækstkortlægning i Væksthuset	52	1,4%	1,7%	1,8%
Eksportrådet	15	0,4%	0,6%	1,2%
Nationale innovationsfremmeordninger	9	0,2%	0,3%	0,6%
Strukturfondsprogrammer	43	1,2%	1,8%	1,5%
Mindst en af ovenstående	89	2,5%	3,4%	4,1%

Kilde: Brugen af regional og national erhvervsfremme er baseret på brugeroplysninger fra Væksthusstatistikken, InnovationDanmark databasen, statistik over deltagelse i strukturfondsprojekter og Eksportrådets kundedatabase for perioden 2015-17.

Note: Nationale innovationsfremmeordninger omfatter Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster. Kommunens virksomheder omfatter private virksomheder med en årlig omsætning, der svarer til mindst et årsværk. Det skal understreges, at langt fra alle virksomheder er i målgruppen for de pågældende aktiviteter. Men tabellen giver et billede af, hvor meget erhvervslivet i kommunen samlet gør brug af aktiviteterne sammenlignet med resten af landet. Bemærk at Vækstfonden er ikke omfattet af tabellen.

I perioden 2015-17 brugte 89 af Næstveds virksomheder mindst ét erhvervsfremmetilbud. Det svarer til, at 2,5 pct. af de private virksomheder benyttede mindst ét tilbud i løbet af den treårige periode. Andelen af brugere er i Næstved Kommune lavere end i Region Sjælland og på landsplan.

Den lave andel kan bl.a. tilskrives, at relativt få af kommunens virksomheder har deltaget i strukturfondsprogrammer. Det har i alt 1,2 pct. af virksomhederne, mens den tilsvarende andel var hhv. 1,8 pct. i Region Sjælland og 1,5 pct. på landsplan.

Ligeledes har en relativ mindre andel af virksomhederne i Næstved Kommune benyttet øvrige erhvervsfremmetilbud. Særligt er andelen, der har benyttet Strukturfondsprogrammer, betydeligt under niveauet for både Region Sjælland og gennemsnittet for hele Danmark.

9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

De større virksomheder med mere end 20 ansatte tegner sig for en stigende andel af den samlede fuldtidsbeskæftigelse Næstved Kommune.

Samtidig spiller iværksætterne en central rolle for beskæftigelsen i Næstved Kommune. Virksomheder, der er etableret fra 2010-15, tegner sig i 2017 for knap 1.050 fuldtidsarbejdspladser.

Næstved Kommune har ikke oplevet beskæftigelsesmæssig fremgang i private virksomheder i perioden 2012-17. Selvom antallet af jobs gik en smule frem inden for lokalt orienterede erhverv, oplevede virksomhederne inden for internationalt konkurrerende erhverv en tilsvarende tilbagegang.

54% af de beskæftigede er ansat i virksomheder med ti fuldtidsansatte eller mere.

Det samlede antal fuldtidsjobs i Næstved Kommune faldt med **4** årsværk fra 2012-17.

Hvilke typer af erhverv og virksomheder, der trækker væksten, kan bidrage til at skabe en bredere forståelse af kommunens samlede erhvervspræstationer og have betydning for prioriteringerne i den lokale erhvervspolitik.

Dette særkapitel skal bl.a. belyse, om væksten primært er drevet af lokalt konkurrerende erhverv, som fx detailhandel, eller internationalt konkurrerende erhverv, som fx fremstillingsvirksomhed. Tilsvarende bidrager kapitlet til at afdække den rolle, som fx iværksættere og yngre virksomheder spiller for væksten i Næstved Kommune.

Tabel 9.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjobs for forskellige virksomhedsstørrelser for årene 2012, 2015 samt 2017. Desuden viser tabellen den absolutte vækst i antal fuldtidsjobs for perioden 2012-17.

Tabel 9.1 Antal fuldtidsjobs, fordelt på virksomhedsstørrelser

	2012	2015	2017	Vækst i antal fuldtidsjobs 2012-17
0,5-1 årsværk	2.109	2.066	2.075	-34
2-9 årsværk	5.141	4.742	4.864	-277
10-19 årsværk	2.270	2.488	2.300	30
20-49 årsværk	2.336	2.258	2.495	159
+50 årsværk	2.864	2.847	3.005	141
Uden fysisk arbejdssted	587	626	564	-23
I alt	15.307	15.027	15.303	-4

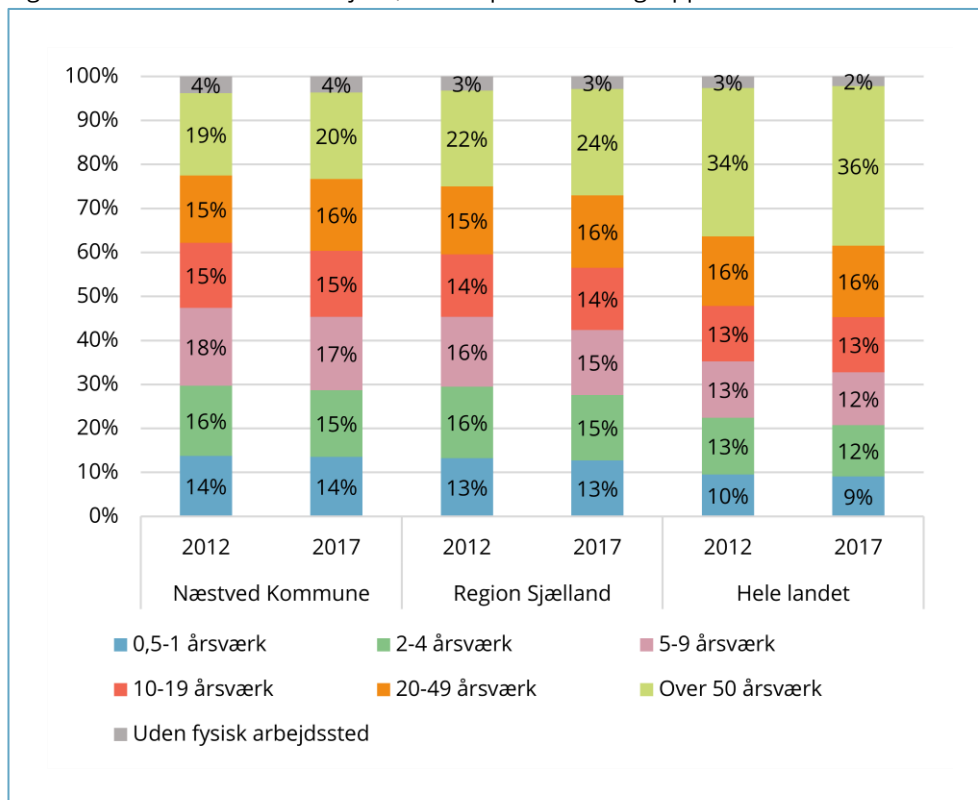
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Det samlede antal fuldtidsjobs i Næstved Kommune er faldet med små 4 årsværk fra 2012-17. Næsten en tredjedel af alle fuldtidsårsværk i Næstved er beskæftiget i mindre virksomheder med 2-9 fuldtidsansatte personer. Det er imidlertid også denne virksomhedsgruppe, som har haft den største absolutte tilbagegang i antallet af fuldtidsjobs i perioden 2012-17.

Virksomheder med over 20 fuldtidsansatte er de virksomheder, som har oplevet den største vækst i antallet af fuldtidsjobs i perioden 2012-17. I 2012 beskæftigede de 5.200 årsværk, mens dette tal steg til 5.500 årsværk i 2017. Det svarer til en stigning på 5,7 pct. eller 300 årsværk.

Figur 9.1 viser vækst i andel fuldtidsjobs, fordelt på størrelsesgrupper for hhv. Næstved Kommune, regionen og hele landet.

Figur 9.1 Vækst i andel fuldtidsjobs, fordelt på størrelsesgrupper

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

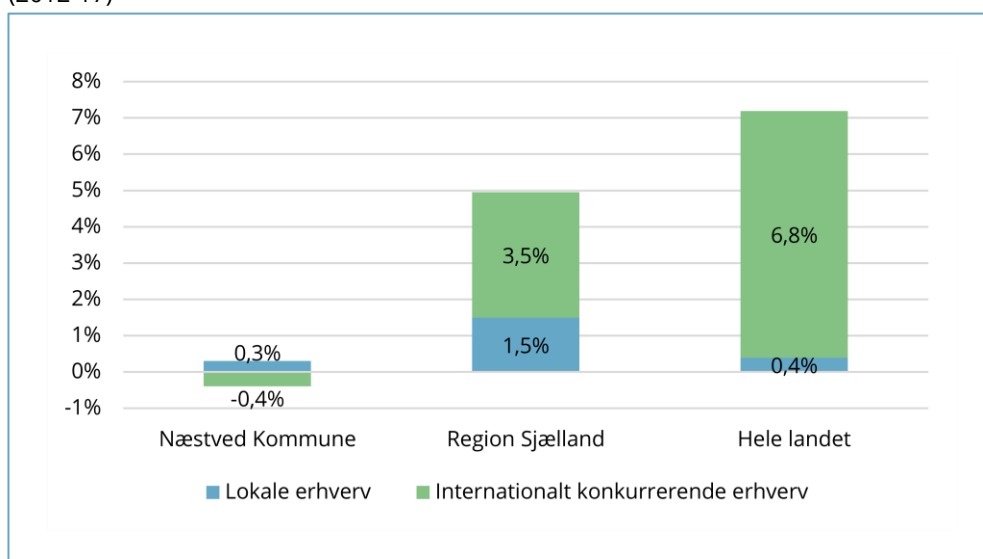
Generelt har der været en fremgang i antallet af årsværk beskæftiget i virksomheder med 20 fuldtidsansatte eller mere. I 2017 beskæftigede virksomhederne 37 pct. alle årsværk i Næstved mod 34 pct. i 2012. Samme tendens gør sig gældende for regionen som helhed og på landsplan. I 2017 var 46 pct. af alle fuldtidsjobs beskæftiget i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte personer.

I Region Sjælland og på landsplan har virksomhederne med over 50 fuldtidsansatte stået for det største bidrag til væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. I Næstved Kommune tegner virksomhederne med 20-50 årsværk sig for det største absolutte bidrag til væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer.

Figur 9.2 viser vækst i fuldtidsjobs for perioden 2012-17, fordelt på lokalt og internationalt konkurrerende erhverv. Væksten i fuldtidsjobs i Næstved Kommune er sammenholdt med Region Sjælland og hele landet.

Internationalt konkurrerende erhverv består af brancher med stor direkte eller indirekte eksport samt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som har erfaring med eksport.⁵

Figur 9.2 Vækst i fuldtidsjobs fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv (2012-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Næstved Kommune har væksten i antallet af fuldtidsjobs været under 0,5 pct. i perioden 2012-17. I samme perioden var væksten i regionen og på landsplan hhv. 5 pct. og 7,2 pct.

På landsplan er væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer primært drevet af virksomheder tilhørende internationalt konkurrerende erhverv. Fra 2012-17 steg antallet af fuldtidsjobs i internationalt konkurrerende erhverv med 6,8 pct., mens antallet af fuldtidsjobs i lokale erhverv steg med 0,4 pct.

I Næstved Kommune var væksten i fuldtidsjobs svag positiv inden for lokalt orienterede erhverv, såsom bygge & anlæg, mens fuldtidsbeskæftigelsen i virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv oplevede et tilsvarende fald i fuldtidsbeskæftigelsen.

⁵ Se metodekapitel i IRIS Group (2015) "Det Midtjyske Vækstlag", for en uddybning af afgrænsningen af internationalt orienterede erhverv.

Tabel 9.2 viser de største virksomheder i Næstved Kommune, deres branchetilhørsforhold, antal ansatte samt antal fuldtidsjobs. Grundet diskretionshensyn er antal fuldtidsjobs og antal ansatte angivet som intervaller.

Den største virksomhed i Næstved er industrivirksomheden Ardagh Glass Holmegaard A/S, som beskæftiger 200-499 ansatte, svarende til 200-499 fuldtidsårsværk.

De tre næststørste virksomheder (Novenco Building & Industry A/S, Damcos A/S samt M. Larsen Vognmandsfirma A/S) beskæftiger samlet mellem 300-597 fuldtidsårsværk. Det svarer til, at de fire største virksomheder i Næstved tilsammen beskæftiger 2-4 pct. af alle fuldtidsansatte personer i kommunen.

Tabel 9.2 De største virksomheder (2017)

Virksomhed	Branche	Antal fuldtidsårsværk	Antal ansatte
Ardagh Glass Holmegaard A/S	Industri	200-499	200-499
Novenco Building & Industry A/S	Industri	100-199	100-199
Damcos A/S	Industri	100-199	100-199
M. Larsen Vognmandsfirma A/S	Transport og godshåndtering	100-199	100-199
Bonbon-Land A/S	Kultur og fritid	50-99	200-499
Børge Jakobsen & Søn, Næstved A/S	Bygge- og anlæg	50-99	100-199
Howden Axial Fans ApS	Engroshandel	50-99	100-199
Tvedemose Champignon V/Jens Chr. Hansen	Landbrug og gartneri	50-99	100-199

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Tabel 9.3 viser udviklingen i antal fuldtidsjobs skabt af iværksættervirksomheder etableret i hhv. 2010-11, 2012-13 samt 2014-15. Det kommenteres desuden i teksten, hvor mange iværksættervirksomheder der blev etableret i hhv. 2010-11 samt 2012-13.

Der blev i alt skabt ca. 2.007 virksomheder i perioden fra 2010-15, hvoraf 47 pct. fortsat eksisterede i 2017.

Tabel 9.3 Udvikling i antal fuldtidsjobs skabt af iværksættervirksomheder

	Iværksættervirksomheder etableret i 2010-11	Iværksættervirksomheder etableret i 2012-13	Iværksættervirksomheder etableret i 2014-15
2011	277		
2013	298	330	
2015	256	312	351
2017	227	294	525

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

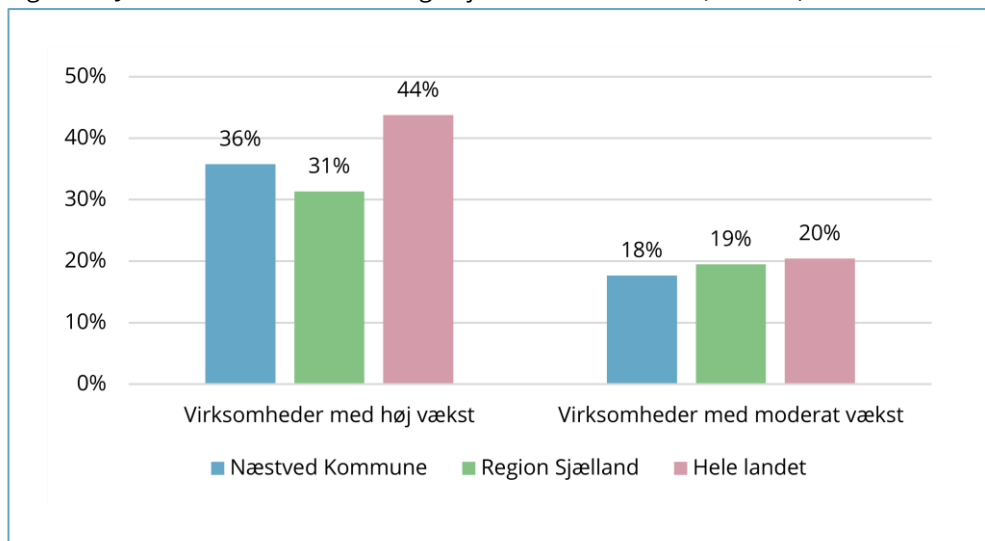
I 2010-11 blev der etableret 704 virksomheder. I 2011 havde de virksomheder skabt 277 fuldtidsårsværk. Overordnet har antallet af fuldtidsjobs for de iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2010-11, været faldende i perioden 2013-17.

I 2012-13 blev der etableret 624 virksomheder, hvoraf 43 pct. eller 266 virksomheder fortsat eksisterede i 2017. Antallet af fuldtidsårsværk skabt af iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2012-13, har ligeledes været faldende, og i 2017 beskæftigede de, hvad der svarer til 294 fuldtidsansatte.

Samlet bidrager iværksættere og yngre virksomheder etableret i perioden 2010-15 med mere end 1.046 fuldtidsårsværk.

Figur 9.3 undersøger vækst- og højvækstvirksomhedernes betydning for den lokale jobskabelse i Næstved Kommune. Figuren viser andelen af fuldtidsjobs i 2017, som er blevet skabt af vækstvirksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv i løbet af de seneste tre år (2014-17). Der skelnes mellem virksomheder med høj vækst og virksomheder med moderat vækst. Den lokale jobskabelse i Næstved Kommune sammenlignes med jobskabelsen i regionen og hele landet.

Figur 9.3 Jobskabelse blandt vækst og højvækstvirksomheder (2014-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder der har haft en absolut vækst på 3 mio. kr. eller derover de seneste 3 år. Vækstvirksomheder kategoriseres som højvækstvirksomhed hvis den har (1) 5-9 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 30 pct. eller derover de seneste 3 år, eller (2) over 10 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 20 pct. eller derover de seneste 3 år. For vækstvirksomheder med moderat vækst kræves det for et tilsvarende antal årsværk at virksomheden har haft en årlig vækst på hhv. 10-30 pct. og 10-20 pct. de seneste 3 år.

i 2017 var der 22 virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv med høj vækst i Næstved Kommune. I løbet af de seneste tre år (2014-17) skabte virksomhederne med høj vækst 235 fuldtidsjobs. Det svarer til 36 pct. af alle *skabte* fuldtidsjobs inden for internationalt konkurrerende erhverv i Næstved Kommune i perioden 2014-17. Jobskabelsen blandt virksomheder med høj vækst var hhv. 31 pct. og 44 pct. i Region Sjælland og på landsplan.

I Næstved Kommune skabte 24 virksomheder med moderat vækst i perioden 2014-17 116 fuldtidsjobs, svarende til 18 pct. af den samlede jobskabelse inden for internationalt konkurrerende erhverv. Det er lidt under regions- og landsgennemsnittet.

Bilag

Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Branche	Specialiserings-grad 2017	Ændring i specialiserings-grad 2010-17	Antal årsværk 2017
Private velfærdsinstitutioner	1,82	0,06	578
Undervisning	1,70	0,18	587
Landbrug, skovbrug og fiskeri	1,66	0,21	939
Detailhandel	1,54	0,02	2.652
Bygge & anlæg	1,42	0,08	2.035
Sundhedsvæsen	1,35	0,14	486
Operationel service	1,16	0,05	1.237
Transport	1,09	0,11	916
Kultur og fritid	1,07	0,26	258
Ejendomshandel og udlejning	1,02	-0,15	405
Råstof, energi og forsyning mv.	0,97	0,47	145
Hoteller og restauranter	0,95	0,01	634
Maskin- og transportmiddelindustri	0,90	-0,39	497
Andre serviceydelser mv.	0,87	-0,07	376
Farma og kemisk industri, mv.	0,79	-0,07	449
Engroshandel	0,71	0,07	983
Finansiering og forsikring	0,69	-0,24	472
Møbel og anden industri mv.	0,68	-0,07	179
Reklame og øvrig erhvervsservice	0,64	0,19	177
Metalindustri	0,63	0,19	216
Elektronikindustri	0,59	0,15	132
Rådgivning, forskning og udvikling	0,54	-0,17	538
Forlag, tv og radio	0,46	-0,07	99
Tekstil, træ og papirindustri mv.	0,33	-0,72	69
Levnedsmiddelindustri	0,31	0,07	132
Tele, IT og information	0,17	-0,08	111
Uoplyst aktivitet	0,00	0,00	0

IRIS GROUP

JORCKS PASSAGE 1B, 4. SAL | DK-1162 KØBENHAVN K
IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK